

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25.—, za ino-
zemstvo Din 40.— neobvezno.

Oglas po tarifu.

Uredništvo:

Ljubljana, Kraljeva ulica št. 5/L
Telefon št. 2072 in 2034, ponoči tudi
št. 2034.

Rekopisi se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravišče: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 2036.Inseratni oddelček: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 2408Podružnici: Maribor, Aleksandrova
št. 13 — Celje, Aleksandrova cestaRačun pri poštne c. zavodu: Ljubljana
št. 11.842 — Praha číslo 78.180,
Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 6. februarja.

Ob priliki zadnje velike zunanje politične debate v nemškem parlamentu je sprožil govornik nemško-nacionalne stranke von Freytag Loringhoven misel nemško-italijanskega bloka, naperjenega proti Franciji in seveda tudi proti njenim zaveznikom na evropskem kontinentu. Baron Loringhoven je baltiški plemič, ki se je komaj pred desetimi leti naselil v Nemčiji. Kot tak najbrž ne pozna pravega razpoloženja velike večine nemškega naroda napram bivši zaveznici iz trozveze.

Nacionalistični govornik je izjavil, da je locarnska politika doživela polom. Poskus sporazuma s Francijo da je privedel Nemčijo v zagato. Nemčija se mora odreči neizvedljivi politiki zblizanja s francosko republiko ter se spoznameti s »prirodniimi nasprotniki Francije, v prvi vrsti z Italijo».

Freytagova koncepcija ni nova niti za povojno Nemčijo. Skrajni fašistično orijentirani elementi zro z občudovanjem na Mussolinija. Ugaja jim diktatorski in antiparlamentarni režim v Italiji in jim velja kot ideal njihovih lastnih sanj. Govorilo se je večkrat tudi o moralni in celo materialni podpori, ki jo ti elementi črpajo iz Italije. Te zveze gredo baje tako daleč, da bi avstro-nemški fašisti bili celo pripravljeni končnoveljavno odpovedati se južnemu Tirolu, če bi jim italijanski fašizem pomagal do oblasti. Toda vse te kombinacije so neresne, kot je neresen nemški fašizem.

Ideja naslonitve na Italijo pa se sporadično pojavlja tudi v drugih desničarsko orijentiranih krogih v Nemčiji. Predvsem seveda v nemško-nacionalni stranki, ki neprestano objavlja polom Locarna in potrebo po novi zunanje politični orijentaciji Nemčije. Tem krogom velja Francija kot poglavitni sovražnik in najmočnejša ovira za razmah nemškega imperijalizma. Poleg tega goje do demokratske francoske republike večjo antipatijo nego do fašistične diktature v kraljestvu Italiji. Celo iz vrst nemške ljudske stranke, ki jo vodi sam zunanji minister dr. Stresemann, se je še nedavno zaslisl glas za zblizanje z Italijo.

Vendar se v splošnem ne more reči, da bi ideja nemško-italijanskega bloka, ki jo je nekaj časa posebno vneto zagovarjal v »Deutsche Allgemeine Zeitung» njen glavni urednik Fritz Klein, rodod erdeljski Nemec, kaj znatno napredovala med nemškimi množicami. Levičarske stranke: socialni demokratje in demokratje — da o komunistih niti ne govorimo — so sovražne fašističnemu sistemu. One zastopajo idejo zblizanja in sporazuma s Francijo. Pod njihovim pritiskom in z njihovo podporo se je inaugurirala in vodila locarnska politika ter izvedel vstop Nemčije v Društvo narodov. Slično stališče zavzema, čeprav z manjšo energijo in doslednostjo, tudi katoliški centum. Nemška ljudska stranka z malimi izjemami odobrava politiko svojega voditelja, zunanega ministra dr. Stresemanna.

Celo med množico volilstva desničarskih strank ni pravega razpoloženja za Italijo. Preveč živo jim je še v spominu l. 1915., ko je Italija zapustila svoji zaveznici Nemčiji in Avstriji ter jima napovedala vojno. Zlasti v severni Nemčiji se vrednost in zanesljivost italijanskega zavezništva kaj slabo ceni. Ta psihološka rezerviranost in pa preganjanje nemškega življa v južnem Tirolu ne dopuščata sicer protifrancosko razpoloženemu desničarskemu elementu, da bi se navduševal za pajdašenje z Italijo.

Tako tudi italofilski govor von Freytaga Loringhovna ni naletel na kak poseben odziv v nemško-nacionalnem časopisju, ki je pri poročilih večinoma sploh zamolčalo Italiji prijazne pasuse.

Vsa ta dejstva potrjujejo upanje, da večina nemškega naroda ne bo dopustila vezanje usode nemške države za kak fašistične avanture. Če zmagajo pri prihodnjih volitvah levičarske stranke, je pričakovati, da se bo politika zblizanja s Francijo vodila s še večjim povdarkom in uspehom, čeprav se ne sme tajiti, da ji stoje na poti še znatne ovire.

Danes otvoritev

angleškega parlamenta

London, 6. februarja. (lo.) Jutri otvori kralj četrto zasedanje parlamenta. Kraljevska dvojica se odloje iz palače Buckingham v spremstvu kraljeve konjeniške garde v parlament. Debat o prestolnem govoru bo trajala do prihodnjega ponedeljka. Debat o otvoril jutri opozicijski predsednik Baldwin. Kakor poročajo listi, bo Baldwin izjavil, da se bodo vršile volitve šele spomladi prihodnjega leta, ko bodo liste novih volilcev sestavljene.

Prihod novega sovietskega poslanika v Rim

Rim, 5. februarja. s. Novi sovijski poslanik pri Kviralu in bivši podkomisar Kurat je davi prejel semkaj

Davčni zakon še ni bil sprejet

Da si podaljša življenje, zavlakuje vlada glasovanje o davčnem zakonu

Po zadnjih dispozicijah bo glasovanje danes, nakar bo g. Vukičević podal demisijsko cele vlade. — Demokratiški ministri ostanejo v klubu. — Velik vtisk govora dr. Žerjave. — Ljubljanska Zbornica TOI proti davčnemu zakonu

Beograd, 6. februarja, p. Na dnevnem redu jutrišnje dopoldanske seje Narodne skupščine je kot prva točka priznanje nacionalnega dela predsedniku Stola sedmorice v Zagrebu dr. Badaja. Nakar bi se imela nadaljevati proračunska razprava. Verjetno je, da bodo poslanci KDK na jutrišnji seji Narodne skupščine zopet predložili kak nujen predlog resolucije. Na popoldanski seji Narodne skupščine se bo nadaljevala razprava o tretjem poglavju davčnega zakona. Verjetno je, da bo davčni zakon jutri zvečer sprejet, ker bo namestnik finančnega ministra dr. Spaho podal izjavo, da temu zakonu vlada ne pripisuje političnega značaja in da zaradi njega ne postavlja vprašanja zaupnice, temveč prepušča vsakomur, da glasuje po svoji uvidevnosti.

Kulminacijo današnje davčne debate v Narodni skupščini je tvoril govor poslanca dr. Žerjave, ki ga je vsa skupščina poslušala z največjo pozornostjo. Njegovi dokazi, da bo z novim davčnim zakonom obremenjena zlasti Slovenija, in sicer ne samo kmetje, temveč tudi mali obrtniki in trgovci, so napravili na vse poslance globok vtis. Dr. Žerjav je posebno opozarjal, da je predloženi davčni zakon socialno nepravilen, ker more v sedanjih obliki zadeti v največji meri malega človeka. Kot klasičen primer je poleg mnogih drugih izjavil posebno pozornost ta, da bodo na primer služkinje morale plačevati davek od cele svoje plače, v katero se vračuna tudi vrednost oskrbe.

Mnogo pozornosti je izzval poslanec dr. Žerjav, ko je navedel tudi protest zbornice TOI v Ljubljani, ki poziva v svoji spomenici vse poslance iz Slovenije, naj složno nastopijo proti davčnemu zakonu v sedanjih obliki. Ta zbornica ima danes klerikalno večino in žalostno je, da sedaj zaman apelira baš na klerikalno stranko, ki nastopa v Narodni skupščini kot glavna boritelja za davčno neenakost in za razne nove gospodarske in socialne krivice, ki jih vsebuje predloženi davčni zakon.

Glasovanje o davčnem zakonu bi se imelo izvršiti že danes. Dočim pa je vlada dosedaj neprestano insistirala na tem, naj se debata in glasovanje o davčnem zakonu čimprej izvršita se je

danes naenkrat pojavila od njene strani želja, da bi se zavleklo sprejetje tega zakona. Četudi bi mogel biti davčni zakon pozno zvečer izglasovan, je predsednik Narodne skupščine dr. Perić odgodil sejo na jutri. Ta ukrep se v političnih krogih mnogo komentira, ker se zdi, da skuša vlada pridobiti na času, da bi mogla za kulisami poskušati še z novimi manevri proti Demokratiški uniji.

Beograd, 6. februarja, p. Današnji dan ni prinesel nobenega novega momenta v reševanju vladne krize, ki formalno še ni otvorena, kakor je bilo to za danes napovedano. Splošno se naglašja, da je kriza odgodena zaradi tega, ker še ni sprejet davčni zakon. Ker so na dnevnem redu mnoga interesantna vprašanja v odnosih med demokrati in vlado z ozirom na ostavke demokratiških ministrov, je vaš dopisnik nocoj posetil nekega demokratskega ministra, ki mu je dal naslednja pojasnila:

Za sedaj smo v vprašanju reševanja vladne krize na mrtvi točki, na kateri bomo tudi ostali, dokler ne bo sprejet davčni zakon. Mislim pa, da bo to že jutri. Mi svojih ostavk ne bomo umaknili. Da doslej niso bile sprejete, je vzrok samo v tem, ker hočejo, da se prej sprejme davčni zakon. G. Davidović je pristal na to rešitev. Čim pa bo davčni zakon sprejet, bo g. Velja Vukičević podal ostavko cele vlade, ki bo sprejeta ter se bo tako otvorila kriza. Prosim, da najodločneje demantirate vesti, da se bo naš klub razcepil in da bomo mi za vsako ceno ostali na strani g. Velje Vukičevića. To ni resnica. Obratno se bomo potrudili, da za vsako ceno obvarujemo kompaktnost demokratskega kluba. Nam je znano, da radikalni z zavistjo gledajo na naš klub in da žele, da bi se razcepil. Vemo, da so vse to intrige radikalov, ki pa jim ne bodo uspeli. Velike so potrebe naroda in položaj je tak, da mora naš klub ostati celoten.

Na vprašanje, kaj bo, ko se otvori kriza in kdo bo nosilec situacije, je demokratiški minister odgovoril: »Mnogo se govori o kombinaciji z dr. Marinkovičem na čelu in zdi se, da temu ni nasproten niti g. Davidović.»

Uganka z našim notranjim posojilom

Po poročilih listov se pogaja generalni direktor Poštne hranilnice z zagrebskimi bankami, finančni in poštni minister pa o tem ne vesta ničesar

Beograd, 6. februarja, p. Pred par dnevi so poročali listi, da se mudi v Zagrebu generalni direktor Poštne hranilnice dr. Nedeljković, ki sonda pri zagrebskih denarnih zavodih teren za najetje notranjega investicijskega posojila v znesku 500 milijonov Din. Poslanec g. dr. Žerjav se je danes obrnil na zastopnika finančnega ministra dr. Spaha in zahteval od njega pojasnila, koliko je na teh vesteh resnice in ali je dr. Nedeljković pooblaščen za ta pogajanja. Minister dr. Spaho je izjavil, da mu o najetju takega posojila ni ničesar znano ter da dr. Nedeljković od njega

nima nikakega naloga, da vodi kakršnokoli tozadevno akcijo.

Poslanec dr. Žerjav je zahteval nato pojasnila od poštne ministra gospoda Kocića, ki pa je prav tako naglašal, da mu o kakikak misliji dr. Nedeljkovića ni ničesar znano. Ker je tako postopanje škodljivo za državo in za gospodarske kroge je poslanec dr. Žerjav proti temu najodločneje protestiral ter zahteval, da se dr. Nedeljkoviću zabrani vsaka nadaljnja akcija ter da se ga pozove na odgovor, če je postopal samovoljno.

Demokratiški klub in davčni zakon

Beograd, 6. februarja p. Med današnjo dopoldansko sejo Narodne skupščine se je vršila seja Demokratskega kluba, na kateri se je vršila obširna razprava o stališču, ki naj ga zavzema demokratiški klub ob priliki glasovanja o davčnem zakonu. Debat je pokazala, da je večina demokratiških poslancev proti davčnemu zakonu v sedanjih obliki. Pristaši demokratiških ministrov zgolj iz načelnih razlogov zastopajo mnenje, da bi moral demokratiški klub glasovati za ta zakon, ker je Demokratiška stranka branila davčni zakon tudi v odboru, kateremu je predsedoval demokratiški poslanec. Pristaši g. Davidovića pa so odločno za to, da glasujejo demokratiški poslanci z opozicijo. G. Davidović je pred zaključkom debate izjavil, da bo glasoval proti zakonu, ker ta zakon ne prinaša izboljšanja marveč le še povečanje že sedaj neznošnjih davčnih bremen. Klub ni sprejel nikakega sklepa ter je pustil poslanecem popolnoma proste roke, da glasujejo po svoji lastni uvidevnosti. Minister dr. Spaho je dal zagotovilo, da vlada glasovanja o davčnem zakonu ne bo smatrala za vprašanje politične zaupnice.

Seja kluba KDK

Beograd, 6. februarja p. Na nocojšnji seji kluba KDK je predsednik Stj. Radić poročal o političnem položaju, nakar se je razpravljalo o dogodkih tekoma današnjega dne. Ob tej priliki se je Stjepan Radić posebno poveljno izrazil o današnjem govoru dr. Žerjave na seji Narodne skupščine in o njegovi točni kritiki davčnega zakona. Stj. Radić je naglašal, da bi se morala, ako bi vladna večina imela vsaj nekoliko smisla za pravičnost in enakopravnost, zediniti vsa Narodna skupščina proti temu zakonu. Na seji KDK je bilo sklenjeno, da se govori poslancev dr. Žerjave, Juraja Demotrovića in ostalih govornikov proti davčnemu zakonu izdalo v posebni brošuri.

Povratek finančnega ministra

Zagreb, 6. febr. n. Danes ob 3. ponoči potuje s simplonskim ekspresom skozi Zagreb v Beograd finančni minister dr. Bogdan Marković, ki se vrača iz inozemstva.

Novi sušaški župan

Sužak, 6. febr. n. Danes popoldne je mestni občinski svet izvolil novega župana, ker je bil sedanjí župan Juraj Kocić imenovan za velikega župana primorsko-krajske oblasti. Za novega župana je bil izvoljen davidovičev Veljo Smokvina.

Vlada noče priznati, da je v krizi

Živahna politična debata na včerajšnji dopoldanski seji Narodne skupščine

Uničujoča kritika kleroradikalnega režima po nekdanjem zavezniku dr. Korošca. — Glavni pogoj državnega ujedinjenja je bil, da mora biti Jugoslavija parlamentarna država. — Vladni demokrati so zavlekli formalni izbruh krize

Beograd, 6. februarja, rp. Današnja dopoldanska seja Narodne skupščine se je bavila skoraj izključno z nujnim predlogom, ki so ga stavili g. Stjepan Petrović, Svetozar Pribečević in Stjepan Radić in v katerem zahtevajo, naj se proračunska razprava do rešitve vladne krize odgodi. (Predlog je bil v celoti objavljen v včerajšnjem »Ponedeljku« in »Slov. Narod«.) Takoj po prečitavanju zapisnika je predsednik prečital predlog, nakar je prvi dobil besedo

poslanec Nastas Petrović.

Govornik je uvodoma konstatiral, da v času, ko razpravljamo Narodna skupščina o najvažnejših problemih, ni navzoč niti eden minister niti ministrski predsednik. Takšnega bagateliziranja ne trpi menda noben drug parlament na svetu. V mali predvojni Srbiji tega ni bilo. Oni, ki so najbolj odgovorni za sedanjí režim v državi, postonajo tako, kakor da se jih Narodna skupščina sploh ne tiče. Dal Bog, da bi kmalu napočil čas, ko si Narodna skupščina tega ne bo pustila več dopasti. Razpravljamo o največjih državnih problemih, o proračunu in davčnem zakonu, a nimamo vlade.

Nastas Petrović je nato obširno govoril o delu sedanjí vlade in žigosal nezakonskost, ki se dogajajo. V vlado je prišel aktiven general brez pristanka in odobrenja Narodne skupščine, na najvišji mesta v civilni upravi se postavljajo aktivni oficirji, dasi je to po zakonu nedopustno. Eden takih velikih županov je imel nedavno strahovit govor, govor ...

Svetozar Pribečević: ... ki ga bo inozemski tisk nepriljudskih držav na vse načine izkoristil.

Nastas Petrović: ... v katerem razvija strahovito teorijo. Moje je rekel: oko za oko, a naš veliki župan pravi: za eno oko ti odtrgam glavo. Doživeli smo tudi to, da je minister notranjih zadev povodil interelacije o izgonu tajnice SDS v Beogradu, gospe Černjavskje, javno v Narodni skupščini izjavil, da ne more odgovorjati za to, kar dela tajna policija. Če bi bilo med nami še poštenje, bi morala vladna večina takega ministra izgnati iz vlade.

Minister pošte Vlasto Kocić: »Ministri ne beže pred odgovornostjo.«

Opozicija kliče: »Kako da ne, ali je kdo odgovoren za besede velikega župana, ko je zahteval glavo za oko?«

Nastas Petrović: »Takšni pojavi so najboljši dokaz, da se pri nas sistematično dela na to, da se naš parlament poniža in pretvori v telo, ki bo samo še figura, v telo, ki se ne bo moglo poslužiti ustavnih in zakonitih pravic, da vpliva na ureditve naših notranjih razmer.«

Govornik apelira na demokrate, na veliko narodno stranko, naj ne dopuste, da se Narodni skupščini polagoma odvzamejo vse pravice in da se pretvori v skupščino, kjer se elišijo samo še lepi govori. »Znano je,« nadaljuje Petrović, »da je vlada, če ne v celoti, pa vsaj deloma v ostavki. Pet portfeljev je izraznjenih, med njimi najvažnejši, to je zunanje ministrstvo. Nam pa pravijo, da ostavke niso sprejete. Tako smo prišli v nemogoč položaj 27 let sem bil v predvojni Srbiji poslanec, a kaj takega nismo nikdar doživeli. To je najboljši dokaz, da je naš predlog popolnoma umesten.«

Srskičev predlog za revizijo ustave

Mesto sedanjih malih naj se osnuje samo šest velikih oblasti

Sarajevo, 6. februarja n. V zvezi z izboljšanjem uprave v Bosni in Hercegovini je bivši minister dr. Milan Srskić podal izjavo, po kateri bi bilo potrebno sprožiti preosnovanje oblasti po njihovih gospodarskih in interesnih sferah in ne kakor doslej po zgodovinskih mejah. Ako bi prišlo do izpremembe ustave v tem smislu, je dr. Srskić mnenja, da bi bilo treba osnovati pet do šest oblasti s središči v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu, Skoplju in Novem Sadu. Te oblasti naj bi imele velike župane in bi bile zaradi svojega povečane obsega tudi bolj sposobne za delo kakor v sedanjih.

Zborovanje kmečko-demokratske omladine v Pragi

Praga, 6. februarja h. Zvečer je priredilo kmečko-demokratsko dišastvo z ostalimi Jugoslaveni v restavraciji »Šumavice« javno zborovanje, ki je bilo izredno dobro obiskano. Zborovanja so se udeležili tudi zastopniki zveze zemljoradnikov Zborovanje je vodil predsednik kmečke demokracije inž. Selak. Posebno navdušeno je bil sprejet govor zastopnika hrvatske kmečke organizacije v Pragi »Matija Gubec« inž. Perić. Razen njega so govorili še dr. Pavelić, dr. Matić, inž. Bradić, Briak, inž. Petrović, inž. Bratković, za zvezo zemljoradnikov pa inž. Kostić. Do debati o vseh aktualnih problemih v Jugoslaviji, pri čemer so padle ostre toda stvarne in dostojne kritike, je bila soglasno sprejeta resolucija, ki pozdravlja ustanovitev KDK. Na zborovanju so padli živahni vzkliki Stjepanu Radiću in

Posl. Večeslav Vilder,

naglašja, da je ideja, ki je rodila to državo, zgrajena na načelu demokracije in narodnega edinstva. Toda narodnega edinstva brez enakopravnosti ni. Tudi v krški deklaraciji je izrečno naglašeno, da mora biti bodoča država, kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev, parlamentarna, ustavna država. Ta ideja je prišla do popolnega izraza tudi v vidovdanski ustavi. Mi, ki smo se borili za državno edinstvo, smo to zagovarjali s tem, da se to v tej državi vladalo po načelih demokracije.

Dočim v Angliji in v drugih državah ustvarjajo koncentracijo nacionalnih sil, smatra naša vlada za svojo glavno ulogo, da cepi stranke. Toda narod hoče združitev vseh sorodnih elementov.

Stjepan Radić: Vlada kupuje duše, kakor je prej kupovala krogljice, da bi si zagurala večino.

Svetozar Pribečević: Da, to je dr. Korošec sam priznal.

Posl. Vilder: Toda režimovci naj si zapomnijo. Kdor ruši v tej državi parlamentarizem, ta ruši osnove edinstva Hrvatov, Srbov in Slovencev. (Viharno odobravanje.)

Stjepan Radić: Mi smo se združili samo v parlamentarno državo, nikdar pa ne v absolutistično.

Milan Kostić (rad.): Vrzite vlado, gospod Radić!

Srdj. Budisavljević: Saj smo jo že.

Pavle Radić: Pa kje je ta vaša vlada?

Stjepan Radić: Vi sploh nimate vlade, imate samo policijo.

Večeslav Vilder: Padamo vedno nižje. Ideja demokratskega bloka se je pojavila takoj, po volitvah. Ta blok ima danes v Narodni skupščini večino, a baš zato grozi gosp. Vukičević z novimi volitvami. Gosp. Vukičević bi moral po parlamentarnih načelih in zdravi logiki podati ostavko že takrat, ko je začela ena izmed vladnih strank sestavljati demokratiški blok, ker je ta blok značilni rušerje vladne koalicije. Toda gosp. Vukičević ni storil. On ni odstopil niti takrat, ko se je demokratiški klub kot vladna stranka 2. oktobra izjavil za idejo demokratskega bloka. Ni podal ostavke niti takrat, ko mu je kongres demokratske stranke izrekel nezaupnico in ko je to nezaupnico še posebej potrdil in podčrtal demokratski poslanski klub. Edina rešitev za državo in narod je, da pridemo končno v zdravo in normalno stanje in da rešimo vsaj aktualna vprašanja, predvsem pa gospodarsko krizo.

Radićev dr. Sekula Driljević se je priključil izjavljanju predgovornikov, nakar je v imenu vlade izjavil minister dr. Spaho, da odklanja nujnost predloga gosp. Petrovića. Pri glasovanju je večina odklonila nujnost, ker so glasovali proti predlogu tudi vladni demokrati, ki nočejo izvesti padca gosp. Vukičevića pred sprejemom davčnega zakona.

Skupščina je končno prešla na dnevni red ter nadaljevala razpravo o proračunu. Na dopoldanski seji je govoril samo dr. Krajač, ki je v stvarnem govoru kritiziral proračun, grajal zlasti zastopljanje prečasnih krajev pri dodeljevanju kreditov ter zahteval primerne korekture. Po njegovem govoru je predsednik ob 14. prekinil sejo ter napovedal prihodnjo za 4. popoldne.

Dr. Srskić namerava, čim se vrne v Beograd, stopiti v stik z drugimi pristaši te ideje in sprožiti to misel tudi v parlamentu.

Izjave dr. Srskića so napravile v Sarajevu globok vtis in se smatrale kot politične senzacije. Dr. Srskić tudi izjavlja, da je proti ustvarjanju prečanske fronte, pri čemer pa je seveda treba tudi v Srbiji odstraniti vzroke, ki omogočajo ustvarjanje takih prečasnih front in povzročajo slabo kri. Prvi korak za odstranitev teh vzrokov je bil po mnenju dr. Srskića storjen s predložitvijo zakona o izenačenju davkov, so pa še druge važne stvari, ki jih bo treba rešiti v svrhu zblizanja vseh delov države.

Zunanji minister zopet obolel

Beograd, 6. febr. p. Zunanji minister dr. Marinković je danes zopet obolel in popoldne ni zapustil svojega stanovanja. Po mnenju zdravnikov bo moral par dni ostati v postelji.

Poroka Pašičeve hčerke

Beograd, 6. februarja i. V četrtek bo v saborni cerkvi poroka Dare Pašičeve, hčerke Nikole Pašića s svetnikom našega poslanstva v Rimu Božidarjem Puričem. Ku-
moval bo kralj.

Socijalne krivice novega davčnega zakona

Velik govor poslanca dr. Žerjave

Zemljiški davek v Sloveniji bo povišan nad dvakrat. — Ne vzdržne določbe pri hišarini. — Klerikalna zbornica proti klerikalnim poslancem. — Davek bodo morale plačevati tudi služkinje, katerim ne bo priznan niti eksistenčni minimum

Beograd, 6. februarja i. Na današnji popoldanski seji je Narodna skupščina nadaljevala razpravo o davčnem zakonu. Prvi govornik, zemljoradnik g. Vola Lazič, je zlasti obsodil preobremenitev kmečkega prebivalstva po novem davčnem zakonu. Drugi govornik je bil

posl. dr. Žerjav

Uvodoma je apeliral na večino, naj v zadnjem trenutku še umakne zakonski predlog ter ga vrne davčnemu odboru v korekturo, ki bi bile lahko izvršene v teku dveh do treh tednov. Nato je govornik, videč, da večina neče sprejeti njegovega predloga, prešel na kritiko posameznih določb davčnega zakona.

Dobrodošla je kompromitirana.

povsod, kjer je doslej obstajala. Slovenija je plačevala na račun dohodnine več 100 milijonov in je bila v plačevanju tudi država. To dejstvo pa pomeni težko škodovanje te pokrajine, ker bo sedaj dohodnina ukinjena in bo na ta način odpadla dolžnost plačevanja zaostankov v onih pokrajinah, kjer dohodnina niso tako redno plačevali, kakor v Sloveniji. Dr. Žerjav je nato

kritiziral dopolnilne davke.

Kmet z osmimi otroci bo moral plačevati isto dopolnilno določilo kakor kmetovalec brez otrok. Sedaj plačujejo v Sloveniji kot zemljoradno 150 % starega čistega katastralnega dohodka v dinarjih, ali 10,5 Din na ha. Po novem zakonu pa bo prišlo, ako se vzamejo povprečno samo 4 odstotki dopolnilnega davka, na 1 ha 25,76 Din zemljoradne, torej dvakrat toliko, kakor znaša sedanja zemljoradna.

Po podatkih generalnega direktorja Letice bo čisti katastralni dohodek v Sloveniji znašal 161 z drugimi določidami 23krat toliko, kakor znaša današnji katastralni dohodek v dinarjih.

Govornik predlaga, a naj bi se pustili katastrofi tako kakor obstoje. Korektura naj se zakonitimi potomi dovolj samo tam, kjer se pojavljajo upravičene pritožbe. Vsota 570 milijonov dinarjev, ki se predvideva od zemljoradne, je pretirana. Gotovo je, da naše kmetištvo tega davka ne bo zmoglo. Govornik

odobrava idejo kontingentiranja

proti davčni neenakosti. Iz uradnih podatkov o poslovnem in ročnem davku je razvidno, da kljub izenačenju teh davkov podedni kralj naše države ne plačujejo enakega davka. Ena skupina obveznikov dela razisteno, zato pa se kaznuje druge pokrajine, ki ta davek poštno plačujejo. Zato je treba posamezne davčne obveznike zainteresirati, da sami pazijo na to, da njihovi tovariši v dotičnih skupinah in pokrajinah davke enako plačujejo.

Dr. Žerjav je nato govoril

o hišnem davku

ter je naglašal, da bi se kučarina najlažje izenačila, a tudi tukaj vsebuje zakonski predlog težke pogoje. Hiše v velikih mestih z več nadstropji pač niso enake hišam v malih mestih, v katerih stanuje samo lastnik in morda en sam najemnik, ali pa celo hišam na deželi. Davčni zakon pa meče vse v en koš. Zgorela je tudi definicija kmetovalca po novem zakonskem načrtu. Struktura našega podežela je taka, da se čela polovica kmetovalcev bavi tudi z obrtjo. Vsi ti bodo lahko izključeni od oprostitve kučarine.

Govornik smatra, da obstoje tri vrste hišnih lastnikov. Prva skupina obsega vse one, katerim služi hiša prvemstveno za stanovanje. To skupino bi bilo treba popolnoma oprostiti davka. Drugo skupino tvorijo hišni lastniki v mestecih, kjer pomenja dohodek od hiše neko vrsto rente. Tu imamo objekt za davek, kakor je tudi v zakonskem načrtu določeno. Tudi tu smatra govornik, da bi morali biti hišni lastniki favorizirani, če nimajo ravno luksuznih stanovanj in ni prav, da bodo morali od lastnih stanovanj plačevati ravno toliko, kakor bi jih dali v najem.

Med velikimi posestniki in malimi kmetiškimi hišnimi lastniki obstoji še neka srednja skupina, ki jo ni mogoče popolnoma oprostiti, ki pa se jo vendar ne sme obremeniti tako, kakor se obremenjujejo hiše v velikih mestih. Ta skupina je doslej plačevala v prečasnih kraljevih razredarino. Česlovaški zakon je obdržal razredarino, ki je tudi ostala v avstrijski republiki, kar je znak, da stvar ni brez razloga nastala. Ljudje v bodoče ne bodo dali prostora v najem ker bo ta najemina preudicijalna za ostale prostore. Temu bi se dalo odopniti na ta način, da se tudi pri nas ohrani razredarina ali pa, da se plača od vsakega stanovanjskega prostora gotov pavšalni znesek

Glede rentnega davka

je izrazil dr. Žerjav svoje ogorčenje, ker se z njim nastopa proti interesom hranilnic. Samoupravne hranilnice so izvršile v zapadnih krajih ogromno gospodarsko delo na polju hipotekarnih kreditov. Te hranilnice ne dele niti tanijem, niti drugih nagrad svojim upravnim in nadzorstvenim odborom. Kljub temu se jih obdavčuje z družinim davkom 10 odst. in vrh tega še s 4 odst. na ta način, da se odreja, da ima podjetja brez vloženega glavnice 10 odst. rentabilnosti. To znači, da morajo plačati davek tudi v slučaju izgube. Minister prištevava med banke tudi rafajzovke, čeprav so to hranilnice.

Sistem pridobnine,

ki se uvaža z novim zakonom, je z ozirom na naše kulturno stanje preuranjen in bo sistematično zapeljeval v davčno defraudacijo.

Zbornica TOI v Ljubljani, ki je v rokah SLS, protestira proti sedanemu zakonu in apelira na poslance, naj ga preprečijo. Kaj bi šle bilo, ako bi sprejeli dohodnino, ki jo je SLS zahtevala v odobru in branila izven odbora. To bi tedaj pomenilo dvakratno povišanje dotedanjih davkov.

A tudi sedaj bodo mali ljudje silno hu-

do udarjeni. Obrtnik z manj kot štirimi pomočniki bo n. pr. odslej plačeval 480 Din davka, doslej pa je plačeval samo 60 Din. Oni, ki je doslej plačal 885 Din, bo plačal odslej 1020 Din itd. Poslanec dr. Žerjav je pozval SLS, ki je odgovorna za zakon, naj upošteva te številke in glasuje proti zakonu. V rokah ima izjavo ljubljanske zbornice TOI, ki je v klerikalnih rokah in ki pozivlje poslance ter jih prosi, naj se bore proti temu zakonu, ki bo sicer prinesel ogromno škodo Sloveniji.

Tudi v službenem davku so anomalije,

ki jih je treba odstraniti, predno se sprejme. Eksistenčni minimum, tudi če se upošteva število dece, je premehen. Govornik ne razume zakaj se tudi žene ne vračunava v število oseb, ki zvišujejo eksistenčni minimum.

Nadalje se v eksistenčni minimum računa samo zakonska deca. To je nekulturno in reakcionarno pojmovanje, ki je direktno naprjeno proti temu, da naj imajo določeni dolžnost tudi namram nezakonski deci. S 400 Din mesečno ali 14 Din dnevno se ne da živeti. To ni eksistenčni minimum, kot tak bi se moral določiti najmanj 1000 Din mesečno.

Letšnica v § 59 95 in 96 je tako sestavljena, da se bo enak davek plačal, ako imamo tedenski dohodek 49 do 72 Din. To je razlika, ki se v 52 tednih že občutno pozna. Proti temu davku velja enaki argumenti kakor proti dohodnini. Iz objavljenih statističnih podatkov je razvidno, da je delavski davek prav za prav davek za Slovenijo, Hrvatsko in Bosno.

Prisega mariborskega župana in podžupana

«Najboljši gerent ni primerno nadomestilo za resno delujoč občinski zastop». — Novi mestni župan napoveduje najstrožje štedenje v občinskem gospodarstvu

Maribor, 6. februarja.

Ker je kralj potrdil izvolitev mariborskega župana g. dr. Juvana, je bila za danes sklicana seja novega občinskega sveta z edino točko dnevnega reda: slovesna zaprisega župana in podžupana. Že ob 17. uri so pričeli prihajati posamezni občinski svetniki v staro častljivo zbornico mestnega magistrata. Se je opazilo, da ni nobenega socialističnega občinskega očeta, in ko je ob 17.20 vstopil iz županove sobe novi župan dr. Juvan v spremstvu dosedanjega župana dr. Leskovarja in velikega župana dr. Schaubacha in so zasedli vsi trije predzidji, je bila srednja in desna vrsta klopi do zadnjega prostora zasedena, vsa levičica pa je zavalja praznoter ter ni bilo na seji niti enega od trinaestorice socialističnih in komunističnih svetnikov. Na galeriji je bilo le malo občinstva.

Dosedanji župan dr. Leskovar je otvoril sejo, ugotovil sklepčnost in pozdravil velikega župana, ki je naslovil nekaj besed na nove občinske svetnike. Ter pohvalil delo prejšnjega občinskega sveta in njegovega župana. Izrazil je nado, da tudi sedanjí občinski svet ne bo zaostajal za prejšnjim v uspešnem delu za napredek Maribora. S tem da se je dosegel kompromis za izvolitev starešinstva, se je pokazalo, da je zagotovila delazmožnost novega občinskega sveta. Naj bodo razlike v političnem oziru med občinskimi svetniki še tako velike, v gospodarskem in socialnem oziru obstajalo skupni interesi svet, ki siliho na kompromis. Občinski svet naj ne bo torišče političnih bojov, temveč kraj kjer naj se rešujejo gospodarski in socialni problemi in kjer naj se ustvarjajo gospodarske vrednote. Najboljši gerent ni primerno nadomestilo za resno delujoč občinski zastop. Ako hočete doseči, kar pričakujemo od vas volilci, potem je vaša prva skrb, da ohranite svolo samoupravo.

Veliki župan je nato prečital ukaz, s katerim potrjuje kralj izvolitev novega župana dr. Aloizija Juvana.

Novi župan dr. Juvan

se je kratko zahvalil in nato v roke velikega župana slovesno obljubil, da se bo z vsemi močmi potrudil predvsem za ohranitev avtonomnih pravic mesta. V kratkem govoru je razvil program dela novega občinskega sveta in med drugim izjavil:

»V splošnem bomo nadaljevali e program prejšnjega občinskega sveta. Finančni položaj mesta pa danes ni več tako ugoden, kakor je bil leta 1924. ob nastopu prejšnjega občinskega sveta, saj ima občina danes okrog 30 milijonov dolga na posojilih za investicije. Amortizacija dolgov zahteva okrog 17% mestnega proračuna, pri čemer pa še ni všteti gradbeni fond. Mestna uprava vzame 30% tako da gre za amortizacije in za upravo okrog 45% celotnega proračuna. Zato moramo biti v bodoče silno previdni, kajti če bi našli še več posojila, bi pretežni del mestnih dohodkov porabili samo za upravo in amortizacijo dolgov od česar občani prav za prav nimajo ničesar. Zato bo treba v sedanjem občinskem svetu nekoliko bolj štediti in to zlasti pri upravljanju in nas mnogo preveč stane. Mestno uradništvo je dobro plačano in zato tudi lahko zahtevamo, da v polni meri vrši svojo dolžnost. Z novimi nastavitvami bo treba popolnoma prenehati in slioh v vsem občinskem gospodarstvu uvesti princip največje štednje.

Izdatkov za socialno skrbstvo seveda ne bomo znižali. Čimprej se mora ustanoviti na desnom bregu Drave ljudska kuhinja, povečati šolstvo, ki že davno ne odgovarja svoletnu namenu, a tudi stanovanjske akcije ne bo mogoče odlagati. Z dvema milijonoma brezposelnih posojila, ki ga doblimo od države, in z enako veliko odnoro mestne občine, bomo zgradili 80 novih delavskih hiš z eno do tridesetimi stanovanji. Razen tega mora občina privržati tudi zaslusna stanovanja za 1. maj. In praveča stanovanjska zaščita, da ne bodo ljudje na cesti.

Tretja važna skrb novega občinskega sveta je novo dravsko kopališče. Ker so v

Govornik v svojih nadadnih izjavah kritizira uvedbo davčnih knjižic in znak. Za Slovenijo bo treba 110 do 120 tisoč davčnih knjižic za službeni davek, kar pomeni najmanj en milijon Din letnega neproduktivnega izdatka za papir.

Najslabše pa so odrezale siromašne služkinje.

Tudi one so hčerke našega naroda, ki morajo z dežele v mesto, da se s trdim delom preživljajo. V členu 94. je bilo določeno, da bo njihov dohodek v naturi (stanovanje in hrana) ocenil minister socijalne politike po čl. 22. zakona o zavarovanju delavcev. Ostale njihove ugodnosti, ki niso navedene v tem členu, pa bodo ocenile davčne oblasti. Zato bi lahko upali, da se bo stanovanje in hrana ocenila tako, kakor pri delavskem zavarovanju, to je z 200 Din mesečno. V zadnjem trenutku pa je bil predložen nov člen, ki poslabša ta položaj služkinj. Ta člen služkinjam ne priznava eksistenčnega minima. Tako bodo v vsaj državi samo služkinje, za katere ne bo veljal eksistenčni minimum. Po formulaciji tega amandmana bo morala plačevati davek celo ona služkinja, ki ima samo 200 Din plače, torej izpod eksistenčnega minimuma, ki je urejvali za druge.

Končno je velika napaka, da

novi zakon ne vpošteva samouprav. Z novim davčnim zakonom je konzumiran maksimum davčnih bremen za državo. Novi zakon prinaša nekaj olajšav hišnim lastnikom v velikih mestih in družtvom, ki so obvezana na javno polaganje računov. Vsem ostalim pa novi zakon njihovo sedanje stanje poslabša. Zato bo glasoval proti in bo nje gova skupina takoj po sprejetju tega zakona otvorila borbo za primerno novelizacijo.

Govor dr. Žerjave je napravil no vso zbornico globok utis in so mu najodličnejši predstavniki parlamenta čestitali. Nato je govoril gosp. Pavle Radič, ki je končno nredlag, naj se členu 9. do 103. vrnejo davčnemu odboru, da jih popravi.

Večina je ta predlog odklonila in nato izglasovala drugo poglavje davčnega zakona. Prihujaja seja Narodne skupščine bo jutri dopolnena, ko se ima nadaljevati proračunska debata. Razprava o davčnem zakonu se bo nadaljevala jutri popoldne.

koroškem predmestju že izpeljani kanali v Dravo tik nad kopališčem, je postalo to kopališče neuporabno in ga je treba zapreti. Načrt za novo kopališče na Schmiederejem posestvu je že izdelan in tudi kredit je že dovoljen. Upati je, da bodo v kratkem ugodno zaključena pozajanja z lastnikom zemljišča in da dobi Maribor čimprej zdravo in moderno kopališče na prostem.

Potrebnost bo zgradba nove meščanske šole. Načrti so že gotovi in tudi kredit je že sklenjen. Novi občinski svet bo naprosil za prispevek tudi mariborsko oblastno skupščino.

Kanalizacija in tlakovanje mejskega predmestja bo izvršena čimprej, ker so krediti odobreni in izvršeni tudi že vsi pogoji. Mestna občina bo regulirala več cest in zaprosila oblastno skupščino, da sprejme uredbo, da se lahko razlase hiše v javno prometne namene, česar dosedani zakon ne dopuščajo.

Nato je položil prisego tudi podžupan g. dr. Lipold

v roke novega župana. Dr. Leskovar je zastopil predsedniško mesto, ki ga je nato zavezal novi župan, ki se je še enkrat zahvalil dosedanjemu županu in občinskemu svetu, škral prihodnjo sejo za petek dne 10. t. m. ter ob 18. zaključil prvo sejo občinskega sveta.

Odlikovani slovenski šolniki

Beograd, 6. februarja i. Z redom Belega orla V. vrste je odlikovan oblastni šolski nadzornik Engelbert G a n g l v Ljubljani. Z redom sv. Save IV. vrste so odlikovani direktor meščanske šole Josip Brinar v Celju, oblastni šol. nadzornik v p. Fortunat Lužar v Ljubljani ter oblastni šolski nadzornik v p. Fr. G a b r e k. Veliko število šolnikov je odlikovanih z redom sv. Save V. vrste.

Prostovoljna smrt Slovenke v naročenem grobu

Sarajevo, 6. febr. n. Neka Evelina Krouner, 50 let stara, rodem iz Slovenije, poročena Lesnik, je pretekli teden naročila pri tukajšnji pokopalski upravi grob in ga pustila v soboto tudi izkopati. Včeraj so ga našli v tem grobu zastrupljeno z lizo» lom in prezezanimi žilami na beh rokah. Na papirju, ki so ga našli pri njej, je napisala, da je izvršila samomor zaradi nesrečnega življenja.

Zdravniki zahtevajo popolno odpravo javnih hiš

Beograd, 6. febr. p. Udrženje jugoslovenskih venerologov je poslalo ministrstvu za narodno zdravje spomenico, v kateri zahteva odpravo javnih hiš v pokrajinah, kjer še obstajajo, in opustitev sanitetne policije, ki se je v praksi izkazala za zelo ponesrečeno institucijo.

Grozen roparski napad

Berlin, 2. febr. s. V bližini Lemberga (v zapadni Prusiji) je bil ponoči izvršen grozen roparski napad. Včeraj popoldne so se pripeljali na neko posestvo, ki ga upravlja neki bivši stotnik štirje elegantno oblečeni gospodje v avtomobilu. Izjavili so, da morajo popraviti avtomobil in so prosili stotnika, da bi jim dal prenočišče. Stotnik je vzel dva k sebi, ostala dva pa je poslal svojemu sosedu, da jih prenoči. Kmalu ko so legli spat, sta se oba stotnikova gosta pojavila v njegovi spalnici. Na povelje, naj ostaneta na mestu, sta potegnili revolverja: vendar pa je bil stotnik hitrejši in je oba na mestu ustrelil. Nato je tekel k sosedu, ker se je bal, da sta druga dva tuja tudi izvedla sličen napad. Prišel pa je prepozno. Posestnik njegova žena in hči so že ležali v krvi. Stotnik se je nato zopet vrnil na svoje posestvo, ker je domneval, da bosta oba bandita obiskala po kravrem činu svoja tovariša. In res jih je našel v svojem stanovanju, kjer ju je na mestu ustrelil.

Nova monarhistična ofenziva na Grskem

Novo vlado sestavil zopet Zaimis. — Kakor se zdi, se bližajo Grčiji burnejši časi

Atene, 6. februarja, g. Zaimis je sestavil novo vlado, v kateri so vsi dosedanja ministri, razen poljedelskega ministra Papanastazija, ki je demitvno odstopil.

Grška kriza, ki je nastala zaradi manj važnega spora med finančnim ministrom Papanastazijem in ostalimi člani vlade zaradi neke čisto specijelne finančne zadeve, se je brž poravnala. Posle je zopet prevzela stara vlada, samo s to razliko, da v njej ni več Papanastazija, s čimer preide njegova stranka, ki pa šteje le šestnajst poslancev, v opozicijo.

Vlada ostane tedaj sestavljena iz obeh velikih republikanskih strank pod vodstvom Kaifandaris in Mihalakopulosa in iz zmerno monarhistične stranke pod vodstvom bivšega generala Metaxasa ter neznatnih manjših skupin. Razen Papanastazijevih ekstremnih republikancev je v opoziciji velika odločno monarhistična stranka, ki je pod vodstvom Tsaldarisa.

Položaj vlade se je potemtakem na zunaj oslabil le v majhni meri, ali faktilno postaja precej neprijeten, če ne celo kritičen. Na Grškem postaja zopet zelo nemirno in vsa znamenja kažejo, da se na Grškem bliža zopet doba hudih notranjih borb.

Vlada prihaja v neprijeten položaj, da se mora braniti na dve strani. Pangalos je sicer interniran in čaka ga velik proces, v katerem se bo moral zagovarjati zaradi diktature. Toda vidi se, da je število njegovih pristašev ipak večje, nego se je zdelo. Morda bi se to povedalo točneje v tej obliki, da postajajo njegovi pristaši številnejši in agresivnejši, odkar jih notranja, osebno ekonomska, odnosno davčna politika sedanje vlade spravlja v slabo voljo. Publika se obrača s simpatijami k prejšnjim režimom, ker se ji zdi sedanja situacija še slabša. Na Kreti se je pričelo pravo uporno gibanje; dvignili so se kmetje in se po oficijelnih poročilih upirajo novim davkom, toda zdi se, da so nagibi revolucionarnega pokreta morda drugačni. Gotovo ni slučajno, da se je med njimi pojavil eden vodilnih ministrov Pangalosove diktature, ki ga je vlada dosedaj brezuspešno iskala. Pa tudi v drugih delih države se opaža intenzivnejše gibanje Pangalosovih pristašev.

Odmev „albanskih atentatov“ v Pragi

Praga, 6. febr. h. Skoraj vsi jutrišnji praški listi prinašajo senzacionalne vesti organizacije prijateljev in poznavalcev Albanije, iz katerih naj bi se čezal javnost poučila o neumnih izmislih in o atentatih na Dunaju. V »Narodni Politiki« izjavja zastopnik te organizacije: »Na ta način tudi v Albaniji ne pripravljajo atentatov. Gotovo je, da Hasan beg Priština ne daleč od znane organizacije, ki je na Dunaju in slične stvari organizira in si jih izmišlja. Komedia z Ibrahimom Lico ima očividni namen, da bi opozorila prsko javnost ravno sedaj, ko pride pred sodišče atentator Cena bega, na strašne albanske atentate. Hasan beg Priština je znan avstrofil in ni v Albaniji niti najmanj popularen. Češkoslovaška javnost se s takimi nesmiselnimi manevri nikakor ne da voditi za nos.«

Praga, 6. febr. h. Ob priliki jubileja proglavitve albanske republike je imepnoval predsednik albanske republike albanskega honorarnega konzula v Pragi inž. Matouška za komandera Skenderbegovega reda, konzularnega tajnika Hilleja pa za viteza istega reda.

Protivladna kampanja rumunske opozicije

Bukaresta, 7. febr. s. Na včerajšnjem drugem zborovanju narodnozaranistične stranke v Fogarasu, ki se ga je udeležilo okoli 10.000 ljudi, so govorili skoraj vsi strankini voditelji. Poslanec Madgearu je izjavil, da prevzame stranka odgovornost za mir tekem vse narodnozaranistične kampanje, dočim odklanja odgovornost za zaključeni kongres stranke v Albi Juliji. Vsi govorniki so zahtevali, da mora sedanja vlada takoj odstopiti. Sprejeta je bila resolucija, ki zahteva od regentskega sveta, naj takoj odpusti začasno Bartianovo vlado.

Homatije čl. fašistov

Praga, 6. febr. h. Včeraj dopoldne je zboroval v Narodnem domu na Smichovu kongres Gajdove češkoslovaške fašistične stranke. Ker je bilo pričakovati, da bo kongres zaključil 12 ur v poznih popoldanskih urah, je po 12 uri večina navzočih bila v kulorjih. Med tem je neki delegat v svojem govoru ostro napadel predsednika Masaryka in vlado, radi česar je policija zborovanje razpustila. S kongresa so bile poslone udanostne brzojavke ministru Hođzi in bivšemu ministru Prašku, ki je bil, kakor znano, pred dvema letoma izključen iz agrarne stranke. Sklenjeno je bilo, da prične stranka s 1. marcem t. l. izdajati lastno dnevno glasilo.

Med tem je zborovala v Olomucu opozicija češkoslovaških fašistov pod predstvom dr. Svozila. Sklenjeno je bilo, da se bo stranka odslej imenovala »narodni tabor«.

Nov brzozavni kabel med Parizom in Ameriko

Paris, 6. februarja, g. Dopoldne je bil izročen prometu brzozavni kabel med Parizom in Newyorkom. Izmenjane so bile brzozjavne čestitke med ameriško Western Union in trgovskim ministrom Rokanowskim. Predaja brzozjavke je trajala 3 minute.

Dočim se republikanske struje in stranke slabijo v strastni medsebojni borbi, se krepi vedno bolj monarhizem. Tsaldaris, vodja izrazito rojalistične stranke, ki je bil prvotno zastopan v koalicijski vladi skupno z republikanci, je že pred meseci prešel v opozicijo in sedaj spretno izrablja nezadovoljstvo širokih množic in stopa odločneje v borbo za obnovo monarhizma v Grčiji. V politični turneji po Grškem je razvil več ali manj odkrito svoj program in ima zelo mnogo pritrjevanja. Pred nedavnim so monarhisti priredili o priliki obletnice po pokojnem kralju Konstantinu velike manifestacije, ki so pokazale, da imajo rojalisti zelo mnogo somišljenikov celo v prestolnici in v vseh slojih. Kolikor hujše so zmede in borbe med republikanci, toliko samozavezneje dviga glavno monarhistična reakcija, nadejajoč se za trdno, da bo mogla izrabiti nezadovoljstvo množic, naprtiti odgovornost za notranje neuspehe republiki ter tako triumfirati.

Atene, 6. februarja, s. Po poročilu guvernerja na Kreti, ki ga je prejel notranji minister, je vladal na otoku v nedeljo mir. Kljub temu je položaj slej ko prej kritičen. Ker vlada dosedaj ni ničesar podvzela, da bi pomirila množice, se je v nedeljo zbralo par sto oboroženih kmetov pod vodstvom bivšega pangalističnega pravosodnega ministra Kudurusa, da bi priredili demonstracijo. Kudurusa iščejo oblasti že več mesecev, pa ga ne morejo izslediti, ker ga skrivajo kretski kmetje. Guvernerju se je javila deputacija kmetov, ki je zahtevala nove davčne predpise in takojšnjo amnestijo Kudurusa. V nasprotnem primeru je deputacija zapretila z revolucijo. V inozemstvu bivačoji Venizelos je pozval brzozjavno kmete, naj ostanejo mirni. Ta Venizelosov poziv je vplival na razburjeno prebivalstvo zelo pomirjevalno.

Atene, 6. februarja, g. General Pangalos bo začasno ostal na krovu torpedovke »Smyrna« na odprtem morju. Vojna ladja pluje menda v zaliv Susa. Pangalos je izjavil, da odklanja, ako bi ga hoteli odpeljati na Egino, vsako izjavo. Napovedal pa je senzacionalna razkritja.

Kongres makedonskih emigrantov

Beograd, 6. februarja i. V nedeljo je bil v Sofiji odprtjen tri dnevni kongres makedonskih emigrantov. Zanimivo je, da so bile priprave za ta kongres izvršene popolnoma na tiem in da tudi tisk makedonskostižnih ni objavil, da se bo vršil kongres. Zborovanje je otvoril predsednik osrednjega odbora dr. Staničev, ki je v svojem govoru naglašal kot glavne naloge komiteja obveščanje evropske javnosti o makedonskem vprašanju, moralno in gnotno podpiranje izgnancev iz Makedonije ter podpiranje Makedonije v njeni borbi za svobodo z vsemi sredstvi. Na njegov predlog je bil za častnega predsednika izvoljen Blegoje Dimitrov. Nato so prisotni počastili tudi spomin Marije Bunjeve atentatorice na Prelita.

Novi ameriški priseljeniški zakon

Newyork, 6. febr. g. Novi ameriški priseljeniški zakon je predložen kongresu. Novi zakon vsebuje najvažnejše določbe, da bo znašala kvota priseljenecv 2 odst. inozemcev, ki so bili l. 1890. v Ameriki. Razen tega določa novi zakon, da posamezni člani rodbin ne bodo prejemali ločenih vizov, temveč, da se smatra vsaka družina kot enota, ker se tako prepreči, da bi se rodbine razrgale. Potemtakem bo rodbinski članom takih priseljenecv, ki so prišli pred l. julijem 1924 v Ameriko dovoljena priselitev od najvišjega števila 30 tisoč, pri čemer ta vsota ne bo pričunana na priseljeniškim kvotam posameznih držav.

Predsednik portugalske republike umorjen?

Pariz, 6. febr. s. »Temps« prinaša z izrečnim pridržkom govorico, da je bil predsednik portugalske republike general Carmona dopoldne ob 10. na Trgovskem trgu v Lizbonu umorjen. Ista govorica zatrjuje, da je tako, po umoru predsednika republike izbruhnila v glavnem mestu revolucija. Na portugalskem poslanstvu v Parizu do sedaj niso prejeli potrdila te vesti.

Zagonetna eksplozija

Krakov, 6. febr. h. Na postaji Rzezov je eksplodiral železniški vagon, ki je bil iz Vratislave namenjen za sovijsko Rusijo. V zadnjem trenutku se je posrečilo postaviti vagon na stranski tir, tako da nadaljnje eksplozije in požar nista povzročila druge škode. S la eksplozije bila taka, da je posamezne železne dele vrгло do 200 metrov visoko. Vagon je popolnoma zgorel. Iz spremnih listin je bilo razvidno, da je naložen s špiritom; sumijo pa, da so se v vozu nahajala razstreliva.

Švedski kralj v Rimu

Rim, 6. febr. o. Davi ob 9.35 se je pripeljal v Rim švedski kralj Gustav V. Na postaji so ga sprejeli zastopniki zunanega ministrstva in osobie švedskega poslanstva. Kralj Gustav se je takoj odpravil v vilo »Anastazio«, kjer še dalje časa prebiva švedska kraljica Tekom popoldneva je obiskal italijansko kraljevsko dvojico.

Naši kraji in ljudje

Strahotna slika propasti združne sladkorne tovarne v Starem Svcu

Kmetovalci in delavci — žrtve izkoriščanja, površnosti in brezvestnosti

Propast združne sladkorne tovarne v Starem Svcu, o čemer smo že večkrat poročali, nudi strahovito sliko izkoriščanja in uničevanja naše mlade industrije. Tako je to, če voz krene navzdol. Težko ga je premakniti, a nato vse zdrvi k vragu. Z bliskovito brzino drvi voz navzdol in lomi pod seboj nade kmetovalcev, male kapitale, vso lepo zamišljeno bodočnost. Delavci, ki so mesece žulili roke in se grbančili v znoju, zdaj obupani in prazni gledajo na prazno dvorišče tovarne in v zapuščen dimnik.

S tolikim pompom in iskrenim ljudskim slavljem otvori se sladkorna tovarna v Starem Svcu. Propadla hitro in sigurno. A krivci? Oni so daleč. Za mejo, dobro zaščiteno za svojim diplomatskim zatočiščem, zadajajo udarce umirajoči industriji.

Ta mala industrija je ob graditvi osvojila ljubezen kmetovalcev. In ravno zaradi te svoje ljubezni so kmetovalci postali žrtve. Dali so denar, dali so sladkorno repo, dali so svojo delavno moč — zdaj so brez vsega. Se malo, pa jim bo boben zapel pred hišami. Toda oni, žilavi in navajeni truda, ne klonijo duhom. Še vedno so tu, pripravljeni, da se borijo, mučijo, da s svojim tlakom zaustavijo voz, ki tako strahovito naglo drvi v propast.

— Dajali smo, a je vse propadlo. Toda dali bomo zopet. Samo naj se reši, naj se iz dimnika zopet zasuka dim.

Tako pravijo, ker se zavedajo, da sladkorna tovarna v mali vasi znači življenje za vso okolico. Brezposelnosti dobijo zaslužek, delo napreduje. A tako je zdaj vse mrtvo, pusto in prazno.

Sladkorna tovarna v Starem Svcu je zasla v konkurz. In zgodilo se je, kakor prst božji, da so konkurz otvorili ravno oni, ki so največ krivi za njeno propast in ki ne bodo dobili ničesar. Deficit je ogromen, pasiva 15, a aktivna jedva okroglih 6 milijonov dinarjev. Res se ni zgodila ničaka pomevba. Toda zločin vendar obstaja. Našli so se ljudje, ki so izkoriščali težko stanje, v katerem se je ta mala industrija nahajala v početku ustvarjanja. Narodna prislovica pravi: »Kdor kupuje na kredit, plača dvojno.« A ta tovarna je bila za dve tretjini zgrajena na kredit. Zatorej ni čudno, da poslopje tovarne ni vredno niti 2 milijona, a veljalo je 4 in pol milijona dinarjev. Stroji niso vredni niti 5 milijonov, a stali so 12. Zidovje, ki je stalo dvojno ceno, se je začelo razpokati. Stroji, ki so bili dvakrat preplačani, niso bili pripravljeni. Že to je v naprej značilo neminljiv krah.

Ob sklepanju pogodbe glede zgraditve tovarne se je kalkuliralo, da bo tovarna v vsaki sezoni, torej v 100 delovnih dneh, kakor dolgo traja sladkorna kampanja, predelala 2000 vagonov sladkorne repe. Toda zaradi nepravilnih in slabo montiranih strojev je tovarna v minulih sezonah predelala samo 542 vagonov repe. Namesto da bi producirala 260 vagonov sladkorja, je bilo vsega komaj 54. Režijski stroški pa so bili celo višji. Slabi kotli so požirali trikrat več premoga, kakor je bilo kalkulirano. Že samo te številke lahko omogočajo zaključek, v čem je pravi razlog propasti tega novega podjetja.

Te dni je sodni eksekutor pričel s konkurzno razprodajo. Pred tovarno se je zbralo vse prebivalstvo. Razprodajal se je sladkor, vsega okrog 18 vagonov. Prišli so

kupci, a prišli so tudi oni, ki jim je bilo do tega, da tovarna za vsako ceno propade. Toda oditi so morali razočarani. Pričakovali so, da bodo kupili sladkor za malenkostno ceno. A kmetovalci so tudi tokrat podstavili nogo. Takoj ob pričetku licitacije so sladkor kupovali kmetovalci sami. In dvignili so ceno skoro do tržne višine. In ta cena se je vzdržala skoro do konca licitacije.

Samo tovarniški delavci, ki niso prejeli plače, so molčali ob strani in gledali, kako se raznaša vse ono, kar so ustvarjali s svojimi žulji in znojem.

— A naše mezde? Je vprašal eden izmed njih.

— Le počakajte, prvi so naši in pa sodni stroški! ... so odgovorili advokati in zadovoljno menci roke.

Sprejemni pogoji v trgovsko akademijo in meščansko šola

V »Jutru« št. 25. od 29. januarja so bili objavljeni pogoji za sprejem v državno trgovsko akademijo in Ljubljani. Med drugim je bilo čitati tudi tole: »V I. letnik trgovske akademije se sprejemajo oni učenci, ki so dovršili v tem letu najmanj štiri gimnazijske (reaktne) razrede. Učenci pa, ki so dovršili meščansko šolo s končnim izpitom, se lahko vpšejo, če opravijo prej dopolnilni izpit. Ti učenci morajo opravljati dopolnilni izpit iz slovenščine, nemškega jezika, narodne zgodovine in geografije in iz matematike v obsegu programa III. in IV. gimnazijskega razreda. Za dopolnilni izpit, ki se smatra za privatnega, plača učenec (mešč. šola) razen državne takse: 70 Din administrativnega honorarja, 80 Din vsakemu članu izpraševalne komisije in 20 Din za vsak pisni izpit.«

Ta odredba je za meščanskošolske učence skrajno krivična. Zato pogledimo stvar tako, kakršna je: Meščanska šola obiskuje po mestih po večini otroci delavskih družin in družin uslužbenčev, torej največji reveži; a na deželi pa otroci kmečkih družin. Meščanska šola ima v prv. vrsti vzgajati in pripravljati učence za obrtni, trgovski in kmečki stan. Njeni absolventi naj bi bili naraščaj poslo- in delovodij v tovarnah, večjih podjetjih, kmetijah in drugod. Obenem ima meščanska šola tudi nalogo pripravljati naraščaj učiteljskim, obrtnim šolam, trgovskim akademijam in drugim strokovnim šolam, za katere se zahteva izobrazba nižje srednje šole.

Ti dve nalogi izvršuje današnja mešč. šola v polni meri in edino ona je poklicana skrbeti za ta naraščaj, ker gimnazij in realka imata drug namen in pripravljata učence za nadaljnji študij na univerzi.

Na meščanski šoli se učijo več predmetov in so učenci bolj obloženi nego na nižji gimnaziji in realki. V Sloveniji se na meščanskih šolah uči nemščina obligatno vsa štiri leta (v vseh razredih), v nižji gimnaziji in realki pa nemščine ni — uči se le neobvezno. Zato pa seveda morajo učenci meščanske šole polagati izpit iz nemščine, dočim gimnazijcem in realkcem, ki se nemščine niti učili niso, pa ni treba. Ta krivica kriči do neba.

Obenem morajo absolventi meščanske šole polagati izpit tudi iz matematike. Učenci, ki so absolvirali meščansko šolo, so temeljito predelali vse tri Hauptmanno-

ve računanice in računico Matek »Aritmetika in algebra za četrto in peto gimnazijski razred«; posebno zadnjo morajo dobro obvladati, če so dovršili meščansko šolo in položili končni izpit. Zraven tega se uče geometrije in opisne geometrije najmanj 2 do 3 ure na teden. Tako so učenci mešč. šole v matematiki za eno celo leto naprej od gimnazijcev in realkancov, zato pa seveda morajo oni polagati izpit, dočim gimnazijci in realki ne. Ko človek to preišča, se mora nehoti prijeti za glavo, da se prepriča, če mu še stoji na vratu. Kakor je z matematiko, tako je z zgodovino, zemljepisem in slovenščino.

Zato starši, ki imate otroke v meščanski šoli, povejte povsod, kaj in koliko se vaši otroci učijo in zahtevajte, da se ta krivični odlok čim prej popolnoma ukine. Isto mora storiti meščanski učiteljski svet, ker to terjajo od njega njegovi učenci.

Ta odlok posega globoko v žep starešev. Le preračunajte vse navedene takse, pa boste videli, koliko stane tak izpit, ki je še po vrhu vsega krivičen. Mi smo v jugoslovanski svobodni državi, zato ne smemo nadarjenim učencem zapirati vrat do nadaljnjega študija.

A. F.

Smrt odličnega šolnika

Včeraj je preminul v Zalogu po dolgi bolezni nadučitelj v pokloju g. Anton Drašček, čitalnični predsednik. Pokojnik, ki je bil odličen naš pristaša, je bil dober šolnik in je tudi izven šole mnogo deloval na prosvetnem polju. Delovnemu, splošno spoštovanemu in priljubljenemu pokojniku bodi ohranjen blag spomin!

»Jutro«, »Slovenski Narod« in »Domovina« dolgujejo pokojniku globoko zahvalo. Bil je njihov zvesti dopisnik, propagator in prijatelj.

Naše prve podmornice

Koncem prihodnjega tedna doplovita iz Plymoutha v Boko Kotorsko prvi dve naši podmornici, naročeni pri angleški ladjedelnici Armstrong. Z njima prispe tudi večja ladja, ki bo služila kot skladišče. Podmornici sta vsaka po 1000 ton s hitrostjo do 16 mil v eni uri. Obe sta odlično opremljeni in konstruirane po tako imenovanem oceanemskemu tipu. Vsaka teh podmornic ima po dva topa kalibra 100 mm ter šest aparatov za spuščanje torpedov.

V Franciji se dovršujeta dve manjši podmornici, naročeni pa sta še nadaljnj. dve. Pismo o jugoslovanski mornarici trdi »Daily Telegraph«, da so že izdelani načrti za rekonstrukcijo obrambnih utrdob v Boki Kotorski in ob vsej dalmatinski obali ter konča svoje poročilo takole: »S šestimi velikimi podmornicami ter pojačana s torpilarkami in minonosci, ki imajo za svojo operacijsko bazo neosvojivo Boko Kotorsko, bi mogla jugoslovanska vojna mornarica postati važen politični faktor.«

Rezervni oficirji in politična polemika

Pojasnili mariborskega pododbora. Glede na članek, ki je izšel v »Jutru« dne 29. januarja pod naslovom »Proč s politiko iz Udruga rezervnih oficirjev« vas v imenu Udruga rezervnih oficirjev prosim podobor Maribor za objavo naslednjega pojasnila: Predvsem je odbor mnenja, da spadajo polemike na občne zборе in ne gre, da si rezervni oficirji, ki pripadajo Udrugu, kar sam išče zadoščenja potom časopisja.

V januarju t. l. se je vršil v Mariboru občni zbor Udruga, kjer je bila prilika za vsakega rezervnega oficirja, da izreče svojo kritiko in predloži svoje pritožbe in bi se d'lo ob splošni debati lahko marsikaj razčistilo. Ni umestno, da bi začeli posamezni člani pododbora, ki pripadajo raznim strankam, medsebojno politično kampanjo v časopisju.

Kar pa se tiče pritožbe zoper Središnje upravo, se bo stvar pojasnila pred kompetentnim forumom in bo vsak član imel priložnost priložnosti tozadevnemu utemnenju pojasnilu, kar se bo zgodilo v kratkem in bodo vsi člani pododbora o sestanku obveščeni. Prosimo člane, da ohranijo mirno kri in da ne pozabijo, da niso v prvi vrsti člani društva, pač pa da so v prvi vrsti oficirji, katerim naj bo geslo: disciplina!

Preprečen požig na Bledu

Kdo je neznan požigalec?

Bled, 6. februarja. V noči od 4. na 5. t. m. je nastal ogenj na podu posestnika g. Vestra v Zagoricih, ki je grozil, da uniči najlepšo tukajšnje domačijo. Le golemu naključju se je zahvaliti, da je bila preprečena velika nesreča. Okoli 21. ure sta namreč odšla hlapca imenovana posestnika krmit živino in nenadoma opazila ogenj na sredi poda. Oba sta odhitela na pod in ogenj, ki je bil še majhen, hitro zadušila.

V bližini je bila ob kritičnem času velika zaloga krme in slame čim bi ogenj zajel seno, bi bila vsaka rešitev posestva popolnoma izključena. Domači so ugotovili, da so bila tla na sredi poda polna z benzinom. Ko so se malo pozneje pogovarjali o tem dogodku domači fantje pred hišo imenovanega posestnika, je prišel počasi nekdo po poti. Misleč, da je domačin, mu je stopil eden izmed fantov nasproti in ga nagovoril. Tedaj se je neznanec urno obrnil in prišel na vso moč bežati. Fantje so jo takoj ubrali za njim, vendar jim je neznanec med hišami ušel. Domnevalo, da je zažgal pri Vestru prav ta tuljen in da je prišel, ker le ni opazil požara, da bi vnovič zanetil ogenj.

Tržiški okraj za napredek svojega prebivalstva

Tržič, 6. februarja. V soboto se je vršila pod predsedstvom sreskega poglavarja iz Kranja seja okrajne blagajne za sodni okraj Tržič. Občinska starešinstva iz občin, Tržič, Kovor, Križe, Sv. Ana in Sv. Katarina so reševala proračun okrajne blagajne, ki izkazuje prav lepe postavke za vse panoge gospodarstva, ki prihajajo tu v poštev. Okrajnih babic je v tržiškem sodnem okraju letos 6, ki prejmejo nagrade po 500 Din na leto. Okrajni sluga prejme dosežanjo plačo. Zivorejski odsek je proračun za povzdigo kmetijstva okroglo 15.000 Din, konjaču da nagrado 1000 dinarjev, kakršno dobi tudi od okrajne blagajne. Nova je letos postavka 2.000 dinarjev za cepljenje prašičev proti rdečici.

Da se kmetom pomaga, so uvedli v političnem okraju Kranj pomožno akcijo potom okrajnih blagaj, tako da ista krije polovico izdatkov za cepljenje, ki bi sicer bilo predrago. Vzporedno s to akcijo pa stavijo županstva na oblastni odbor petičilo, da se uvede obvezno cepljenje proti svinjski rdečici, kar je gotovo pametno. Določilo se je dalje premije za vzrejo bikov in žrebet, ki se porazdelijo vsako leto ob priliki letnega premovanja živine. V proračun je vnesena dalje postavka za uradno učiteljsko konferenco, ki se bo vršila letos. Fond za njo se je nabiral že tri leta.

Največji izdatki okrajne blagajne je vzdrževanje deške in dekliške meščanske šole. Letošnji proračun znaša 51.000 Din. Proračun sestavlja vsako leto ravnateljstvo, obravnava pa ga okrajna blagajna. Na čast in pomen vseh občinskih zastopnikov je treba javno povedati, da se zavedajo vsi gospodje brez izjeme namena in pomena meščanske šole in so proračun sprejeli tako, da so dve postavki, ki sta se jim zdeli prenizki, se primerno povišali. Da dokažejo svojo naklonenost šoli in skrb za povzdigo gospodinjstva, so na posebno prošnjo gospodinjstva tečaja, ki se sedaj vrši v meščanski šoli, naklonili istemu ves letošnji prebitek okrajne blagajne v iznosu 4.400 Din kar je vsekakor lep dokument poštrevnosti. Načelno pa so sklenili, da naj se prireduje podobni tečaj vsako leto. S tem se bo povzdignilo na eni strani umno gospodinjstvo, na drugi strani pa se bo privabilo v naše lepe kraje vedno več tujcev, če bodo lahko dobili dobro hrano in vladno postrežbo. Po proračunski seji so si gospodje ogledali prostore meščanske šole, kjer jim je posebno ugajala urejena delavnica za deška ročna dela, kar zopet priča, da se starši strinjajo z uvedbo deških ročnih del in so jih prav veselili ne samo zaradi ličnih izdelkov, katere napra-

Pod najvišjim pokroviteljstvom
Nj. Vel. kralja Aleksandra I.
prirede
služatelji ljubljanske univerze svoj
II. reprezentacijski ples
nocoj v dvorani »Uniona«

MARCELA ALBANI
ALFONS FRYLAND
WERNER KRAUSS

znane filmske osebnosti v velikem nemškem družabnem in kriminalnem filmu:

Tragedija v varieteju

Drama izza kulis velemestnega varieteteja.

Danes ob 7. 5. 7. 7. 8 in 10.

KINO »DVO«

Telefon 2730.

vijo učenci, temveč še bolj zaradi ročnosti, ki si jo prisvoje in ki pride pozneje prav povsod.

Končno se je vršil skupni obed, ki so ga pripravile gojenke gospodinjstkega tečaja pod vodstvom g. Svetelove, ki zasluzi za svojo veliko poštrevnost pri tečajih vso pohvalo in priznanje. Splošna sodbja je bila za gojenke nadvse laskava. Stregle so po vseh predpisih in pokazale v kratkem času enega meseca toliko spretnosti, da so se udeleženci kar čudili, kje so se vzele. Animirano razpoloženje je povečalo še prijetno petje narodnih pesmi, ki se jih tudi vadilo v tečaju Gospodje župani in svetelci so se razšli v polnem prepričanju, da je kapital, ki ga nalagajo vsako leto za šolsko izobrazbo svojega okraja, najbolje naložen in da nosi bogate obresti.

Divji lovec in njegova trda pest

Sv. Križ, 6. februarja

Ko bo sedel Janez Zakrajšek za zamreženim okenci, se bo gotovo spomnil onih zlatih časov, ko je s puško in s psom kolovratil po svetokriških gozdovih... Čeprav je bil brez orožnega lista, je vendar na debelo streljal dolgočasne zajčke, če pa mu je prišla pod cev kaka druga zverina, se tudi nje ni ustrašil, temveč jo je pogodil s sv. križnimi šibkami in že je imel zopet prijetno in okusno pečenko na mizi.

Na prepovedanih lovskih potih pa ni samo streljal, ampak se je posluževal tudi druge vrste lovskega sporta. Tako je n. pr. prav rad nastavljal zanke.

Ni čuda, če so Janezu, ker je vedno zahajal v gozd, sčasoma zklepane mišice. Kogar je Janez udaril s svojo težko pestjo, ta je na mah videl zvezdnato nebo in še tri solnce po vrhu, čeprav je bila ta čas morda temna noč. O težkih in jakih Janezovih pesteh ve mnogo povedati zlasti 17-letni Hermanov Anže.

Anže je ob neki priliki brez vsakega hudega namena omenil, da je Zakrajšek divji lovec in zankar. Janez je seveda kmalu izvedel, kaj je bleknal Anže. Ko je ne dolgo zatem srečal fantina, je stopil k njemu, ga najprvo ozmerjal in ga nato, da bi podkrepil svoje besede, še krepko namlital. Poleg tega mu je raztrgal »mašni gvant« in strajo...

Ko je prišel Anže ves krvav in raztrgan domov, je takoj naznanil hudega gozdnega strica svetokriškemu orožnikom. Orožnika gg. Ritonja in Redek sta obiskala Zakrajška na njegovem domu in ga trdo prižela, ker si je preveč izposodil Hermanovega Anžeta. Seveda je Janez vse odločno zavrnil. Trdil je, da je nepremišljenega fant samo očetovsko posvaril in opomnil, naj bo v bodoče v svojih izjavah bolj previden, ker bo drugače še imel sitnosti. Glede puške, ki sta jo hotela imeti orožnika, pa je izjavil, da je sicer bila pred leti puška v hiši, da pa jo je »dal narazen« in lesene dele zažgal, da ne bi kdaj padel v skušnjavo. Skesano je pokazal orožnikom še kos puškega kopita, ki ga hrani »za spomin«.

Janezu pa njegov zagovor kljub temu, da je bil imenitno sestavljen, le ni dosti pomagal. Bil je obsojen in tako bodo imeli svetokriški zajc in druga divjačina nekaj časa mir pred njim. Lahko je mogoče, da se bo medtem Janez odvalil prepovedane glava lova, kar bi bilo priporočljivo zlasti zaradi tega, ker ga varnostni organi, ko bo na prostem, ne bodo več izgubili z evidence.

Milijoni mrtvih
Svetovna vojna

na vseh bojiščih Evrope in Azije
so ponovno oživel v resničnem filmu
je posneta od raznih vojskojočih se držav in vsled tega ni več film temveč dokument

Svetovna vojna
zgodovine

Pride v kino »Ljubljanski dvor«.

Kulturni pregled

Ljubljanska drama

Torek, 7.: »Mnogo hrupa za nič«. D.
Sreda, 8.: Zaprti.
Četrtek, 9.: »Skoljka«. Gostuje Senti Jakobski oder. Ljudske cene, lrv.

Ljubljanska opera.

Torek, 7.: »Baletni večer«. C.
Sreda, 8.: »Bajadera«. Opereta. A.
Četrtek, 9.: Zaprti. (Gostovanje v Zagrebu: Tri oranže).

Mariborsko gledališče.

Torek, 7.: »Takrat v starih časih«. C. Kuponi. Navadne operne cene.
Sreda, 8.: »Glasba«. D. Kuponi. Zadnjikrat.

Celjsko mestno gledališče

Četrtek, 9.: »Vstajenje«.

Sporod čelo - koncerta, ki ga izvaja v četrtek, dne 9. t. m. v dvorani Filharmonične družbe umetnik svetovnega slovesa Gaspar Cassado, obsega sledeče točke: 1.) Cassado: Sonata v starem španskem stilu. 2.) Beethoven: Sonata v A-duru, op. 69. 3.) Locatelli: Sonata v D-duru. 4.) Bach: Adagio, Laserna: Tondilla. Davidov: La source. Pri klavirju: ga. Julija Mendelssohn - Gordiniani. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

Sancinov trio v radiu. V soboto, dne 11.

t. m. koncertira v Zagrebu Sancinov komorni trio: Marsičeva - Sancin - Matz. Program: Smetana: Trio v G-molu; Dvořák: Adagio iz tria v G-molu; V. Novak: Quasi una balata. Koncert se bo slišal tudi v radiu (310 m. 0,7 kw).

Ljubljanski PEN-klub Otonu Zupančiču. Ljubljanska sekcija PEN-kluba je proslavila Zupančičevo 50letnico v soboto, dne 4. februarja. Proslave so se udeležili vsi v Ljubljani navzoči klubovi člani, kot gostje pa tudi nekaj zastopnikov Društva slovenskih leposlovcv. Jubilarja je v imenu PEN-kluba nagovoril prof. Izidor Cankar, ki mu je poklonil klubovo darilo, Jakopičev slika »Na Posavju«. V imenu društva leposlovcv je govoril pisatelj Pregelj, ki je pozdravil v jubilarntu centralno osebnost Slovenstva. Temperamenten govor je imel tudi pisatelj Novčan. Dr. Joža Lovrenčič je govoril v imenu Goricanov, katerih se pesnik spominja v svojih pesmih. Zupančič se je zahvalil za čestitke in je poudarjal važnost skupnosti sožitja na višji ravni, ki enoti in vendar ne zatira individualnosti, posreduje spravo in omogoča mirno presojanje in gledanje.

Ivo Vojnovič težko bolan. Dramatik »Smrti majke Jugovice«, pesnik Ivo Vojnovič, leži v dubrovniškem »Imperialu« težko bolan. Padel je po stopnicah in se tako poško-

doval, da se resno boje za njegovo življenje.

Pred nedavnim časom je nastopila beograjska pevka - sopranistka gd. Jelka Stamatovičeva na koncertu v Pragi. Izvajala je vrsto samospesov iz francoske literature. Praški listi so prinašali o njenem koncertnem nastopu najlaskavejše ocene. Ta odlična pevka nastopi v Ljubljani na koncertu, ki se vrši v ponedeljek, dne 13. t. m. v Filharmonični dvorani. O sporedu še spregovorimo.

V Talich na Švedskem in Danskem. Prvi kapelnik češke Filharmonije Václav Talich je bil povabljen na Švedsko in na Dansko, da še v teku sedanje sezone dirigira več koncertov, med njimi IX. Beethovnovo simfonijo in V. Mahlerjevo simfonijo. Na vseh teh koncertih bo zastopana tudi češka glasba. V. Talich se je odzval vabilu.

Dva Meštrovičeva kipa za Ameriko. Meštrovičeva kipa konjanika, ki meče kople na konjanika, ki napenja lok, sta že vilita v bron. V nedeljo sta bila javno razstavljena in si ju je ogledalo 10 tisoč ljudi. Spomenika bodo sedaj prepeljali v Split, od tam pa naravnost v Ameriko.

Pierrot Hox, opereta dalmatinskega skladatelja Iva Tijardoviča, se je dne 29. pr. m. izvajala v Moravski Ostrovi z dobrim uspehom.

Mozart na gledaliških svečanostih v Parizu. Na mednarodnih gledaliških svečanostih v Parizu, ki jih aranžira francoski gledališki ravnatelj Firmin Gémier, bo dirigiral Bruno Walter ciklus Mozartovih del, in sicer

opere: Don Juan, Carobna piščal, Così fan tutte, Figarova svatba, Rop iz Seraila.

Koncert pevskega zbora učiteljev

V razprodani uniojski dvorani so nas seznanili učitelji pod vodstvom svojega dirigenta Srečka Kumarja z najnovejšimi tvorbami slovenske zborovske literature. Na sporedu je bil zastopan največ Adamič, kakor je to pri zborovskih prireditvah vedno. Za Adamiča kot zborovskega komponista bi res ne imeli nadomestila, ako bi on to svojo stroko začel opuščati ter bi se posvetil pretežno orkestralnim in komornim skladbam. Adamič ima neprilipljen narodni ton, krepka izrazna sredstva ter obvlada mojstrsko vse situacije zborovske literature. In »Vijola« sta bliser naše zborovske literature, »Svatovski« se mi dozdevajo nekak modernizirani rukoveti s srečnimi kontrasti v tempu in dinamiki. Ne vem, čemu sem moral o priložnosti prebraviti pikro opombo, da naj bi Adamič delal zopet tako, kakor pred petnajstimi leti. Nisem je mogel vzeti resno in je tudi Adamič ne bo, o tem priča vse njegovo stremljenje po novem izrazu in po tehnični dovršenosti. Škerjančev in Lajovecve skladbe sem že poznal iz zvoza konsulatral njih aktualnost Škerjanc ni komponist za zbor, on išče orkestralnih efektov, ki se mu pa posređijo le deloma. Naj se ne raz-

burja vsled tega, tudi meni se godi podobno. Prav presenečilo so me tokrat Ravnikove skladbe. Krasna ekspozicija v »Zimski pesmi«, ki se pravilno in s stopnjevanim učinkom razvija in zapuša globok, globok dojem. Izredno posrečeni kontrast je v »Kmetiški«, kjer blesti klavirskih vitov. Mogoče bo koga motil težak part klavirja. Ne! Nasprotno je prav! Ako se hoče danes kod javno producirati, naj pokaže, koliko zna! Ne običajno me veseli, da ponovno slišim na javnih produkcijah gojenke konservatorija. Prepričan sem, da bi naloge spremljevalca pri Ravnikovih pesmih ne rešil nikdo bolje, kot sta jo izpolnila konservatorista Šivic in Lipovšek. In zbor sam? Moram priznati, da je pod večjo Kumarjevo roko dosegel stopnjo, ko bi se lahko že lotil težjih skladb, n. pr. Janačka, Kaminskiga in pod. Moški zbor je nekoliko šibkejši, ženski me je pa mestoma naravnost očaral. Neznatnih pomankljivosti nima smisla naštevati, že zato ne, ker si je zbor nadel silno težko in visoko nalogo in kar je glavno, — ki jo je izvajal.

Slavko Ostere.

ZIKA
POMENI-ZDRAVJE-IN-MOČ
ZAHTEVATE-IO-V-TRGOVINAH

Prodaja srečk

za drugi razred traja samo še do 9. februarja, na ta teden se namreč vrši že zbiranje. Srečke se dobivajo samo v

Zadružni hranilnici r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra cesta 19 ter v Oglasnem oddelku »Jutra«, Prešernova ulica šte. 4.

Domače vesti

* **Duvno-Tomislavgrad.** V nedeljo je kralj sprejel deputacijo meščanov iz Duvanskega polja, ki je bila pooblašena, da preda kralju prošnjo, naj bi se Duvno imenovalo Tomislavgrad. Istočasno se je deputacija zahvalila kralju, ker je krstil svoje drugo dete za Tomislava, prvega hrvatskega kralja.

* **Pred premeščenjem železniške direkcije v Novi Sad.** V nedeljo sta prispela v Novi Sad generalni direktor državnih železnic B. Gjurič in direktor subotičke direkcije dr. Borko. Z mestnim inženjerjem Plavšcem sta si ogledala stavbišče, na katerem naj bi se zgradilo poslopje za železniško direkcijo, ki se iz Subotice preseli v Novi Sad. Popoldne so vsi trije konferirali o načrtih za projektirano poslopje.

* **Italijanska špijonaža v Dalmaciji.** V zvezi z odkritjem italijanske špijonaže v Ljubljani alarmira glavni organ »Orjuna« splitska »Pobeda« našo javnost, opozarjajoč jo, da se je tudi v Dalmaciji in zlasti v Splitu razširila mreža italijanske špijonaže. List opozarja oblasti in meščanstvo na stike, ki jih imajo poslovni krogi z italijanskimi optanti, ter zahteva, da se temu napravi konec.

* **Zagrebski Orjunaši obsojajo nastop gen. tajnika dr. Dimitrijevića.** Tudi Orjunaši — akademiki v Zagrebu energično obsojajo nastop generalnega tajnika Orjuna v Beogradu dr. Dimitrijevića, ki je podal izjavo v »Politiki« ob priliki govora g. Pribičevića 22. januarja t. l. v Zagrebu. Trdijo, da Dimitrijević ni kompetenten, da bi dal v imenu celokupne Orjuna izjavo o tako perečih vprašanjih, ne da bi zahteval avtentične podatke zagrebskih Orjunašev o govoru g. Pribičevića in ne da bi se posvetoval z glavnim odborom, ki je edini poklican, da podaja v imenu Orjuna izjave. Oni so proti izjavam, ki jih poedinil Orjunaši dajejo v časopise, ker smatrajo, da se na ta način ruši temeljna disciplina Orjuna. Zbog tega bodo zahtevali, da se takoj sestane glavni odbor Orjuna, da obravnava o tej stvari ter ukrene vse potrebno, da bodo prenehali ne-disciplinirani izpadi.

* **Zračni promet Beograd-Zagreb.** Včeraj sta odpovala v Pariz pilot Strizevski in kapetan Sander Mayer, ki prevzameta v Parizu še dva potniška avijona tipa »Potez«, s katerima bosta jutri odletela v Zagreb in potem dalje v Beograd, kjer bodo vsi trije avijoni zvečano blagoslovljeni. Zračni promet med Beogradom in Zagrebom bo od 15. februarja.

* **Gradnja mestne hiše na Sušaku.** Ker se je po nalogu velikega župana primorsko-krajiške oblasti prošlo soboto popoldne izvršil ogled na stavbišču poleg sušaške gimnazije, ki je odredeno za gradnjo nove posvetovalnice na Sušaku, se v kratkem pričakuje gradbeno dovoljenje, nakar se bodo takoj razpisala gradbena dela.

* **Izpremembe v državnih službah.** Napredovali so: okrajni sanitetni referent v Kočevju dr. Josip Lužar, okrajni zdravnik dr. Buzdijar Fajdiga v Kranju in profesor na srednji tehnični šoli v Ljubljani Rudolf Skočir — vsi v 7. skupino I. kategorije; arhivski uradniki Maks Pogruje in Andrej Salvič v Ljubljani, Franc Ublin v Prevaljah in Matej Mažuran v Čakovcu — vsi v 1. skupino III. kategorije. Arhivski uradnik Franc Fischer v Ptuj je trajno upokojen.

Predpusno soboto 18. II.

Velika Maskarada Sokola I. «Ob Jadranski Obali» — Tabor

* **Reorganizacija delavskega zavarovanja.** Po členu 283 in 284. finančnega zakona za leto 1927-28 je predvidena reorganizacija delavskega zavarovanja za slučaj bolezni. Intencija omenjenih odredb finančnega zakona je, da postanejo kraljevni organi Okrožnega urada za zavarovanje delavcev pri zavarovanju za bolezni samostojni. Ministrstvo socialne politike je izготovilo načrt zadevne uredbe ter ga dostavilo vsem zainteresiranim institucijam. Dostavila jo je tudi zagrebski Delavski zbornici, da se o njej izrazi. V to svrhu je sklicala zagrebska Delavska zbornica 12. t. m. ob 10. dopoldne anketo v svojih prostorih. Nanjo je pozvala vse članke zbornice, eksperte, vse delavske sindikalne organizacije, vse okrožne urade za zavarovanje delavcev na teritoriji Hrvatske in Slavonije, vse ekspoziture in po-verjeništa zbornice, velike župane zagrebske, primorsko-krajiške osiške in sremske oblasti, inspekcije dela v Zagrebu in Osijeku, ministrstvo socialne politike itd.

* **Upokojitve v osnovnošolski službi.** Na predlog ministra so upokojeni naslednji učitelji in učiteljice: upravitelj Franc Zidar v Lembergu, Vinko Šerona v Ptuj, upravitelj Josip Pečnik v Kapelah, Marija Peterca v Vitanju, upravitelj Fran Kotnik pri Sv. Jakobu v Slovenskih gorah, upravitelj Martin Samprl v Makolah, Fran Rošker v Studencih pri Mariboru, Roza Novak-Balt v Mariboru, upravitelj Milan Tomšič v Žalni pri Litiji, Karolina Omlšek na Viču pri Ljubljani, Kristina Petrič v Mariboru, Marija Jelenc v Št. Vnu nad Ljubljano, Felicitas Šumer v Smarjah pri Jelšah, Alojzija Baebler-Delac v Radovljici, Marija Pleško v Konjicah.

* **Absolventi ljubljanske žandarmerijske šole.** Dne 3. in 4. t. m. je položilo 30 orožnikov izpite v teoriji in praksi. Od teh so položili izpit z odličnim uspehom orožniki tit. naredniki: Josip Grandovec, Ignac Sever, Franc Vozel, Rado Klemenčič, Rado Sivka, Julij Mesesnel, Franc Lešnik, Pavel Stanič, Gašpar Ogrin, Franc Kočian, Josip Zdoilek, Jernej Peršuh, Josip Sadjak, Alojzij Progar, Franc Žnidaršič in Franc Možek. Čestitamo!

* **Gojenci vojaške podkovske šole v Zagrebu.** V tekočem letu sprejme vojaška podkovska šola v Zagrebu 40 gojencev. Šola traja 12 mesecev. Po končanem pouku dobe gojenci čin podnarednika in bodo dodeljeni poedinim vojaškim enotam ter postanejo sčasoma državni mojstri podkovske stroke. Kandidati naj pošljejo lastnorodno pisane prošnje z izpričevalom kovaškega mojstra neposredno upravi vojne veterinarske šole v Zagrebu in sicer najkasneje do 1. marca.

21. II. 1928 Sokol II. Carigrajski karneval

Kazina Kazina

* **Smrtna kosa.** V Ljubljani je umrla v visoki starosti 80 let posestnica ga. Marija Rotarjeva. Pogreb bo danes ob 14. uri iz hiše žalosti v Malgajevi ulici 13. — V splošni bolnici je umrla po težkem trpljenju ga. Marija Pirnatova. Pogreb bo danes ob 15.30 uri. — V Mengšu je umrla po kratkem in mučnem trpljenju v 29. letu starosti ga. Alojzija Pevčeva, roj. Jankovič. Pogreb bo danes ob 15.30 uri na farno pokopališče. — Na Uncu je umrl po mučni bolezni v starosti 71 let posestnik, trgovec in gostilničar g. Franc Gnezda. Pogreb bo danes ob 16. uri. — Pokojnim blag spomin. preostali nam še iskreno sožalje!

* **Županske volitve v Brodu ob Savi.** V nedeljo so se vršile v Brodu na Savi županske volitve. Za župana je bil izvoljen s 13 glasovi seljaško-demokratske koalicije in neodvisnih delavcev radičevcev g. Dane Priplč, a za podžupana samostojni demokrat g. Blaž Markovič. O novi občinski upravi se pričakuje, da bo uspešno delovala, ker so se vsi navedeni komisarjati. ki je trajal skoraj 5 let

„ČRNO-BELA REDUTA“

11. februarja v Unionu
Črno. belo svilo ter druge modne potrebščine po znižanih cenah
trgovina Skaberne, Mestni trg.

* **Pogreb Ljubomira Milatovića v Sarajevu.** V nedeljo popoldne se je vršil v Sarajevu ob veliki udeležbi meščanstva in zastopnikov raznih društev in korporacij pogreb novinarja Ljubomira Milatovića, ki je nenadoma umrl v državni bolnici v Sarajevu v 38 letu starosti. Pokojni Milatović je ostavil neotlažljivo mlado soprogo in 3 letnega sinka Borivoja. Z Zagrebom ga veže mnogo lepih spominov, ker je leta 1916. sodeloval pri »Glasu Slovenca«, Hrvata in Srba, ki se je po ujedinitvi zedinil s »Hrvatsko Riječjo« v »Riječ Srba, Hrvata in Slovenca« — današnja »Riječ«. Milatović je bil izvrsten novinar, ga bo »Riječ« zelo pogrešala.

* **Banjaluške muslimanke za žensko emancipacijo.** V Banjaluki se je vršilo te dni izredno dobro obiskano zborovanje muslimanskih žen, na katerem je bil z velikim navdušenjem sprejet predlog, da se takoj osnuje žensko društvo, ki bo vzporedno z delovanjem odbora naprednih muslimanov stremelo za emancipacijo in prosvetno-ekonomski napredek muslimank v Bosanski Krajin. Društvo se bo imenovalo »Budućnost« ter bo sprejemalo kot članice ne samo muslimanke, temveč tudi ostale žene brez razlike vere.

* **«Cankar», kulturno in prosvetno društvo slovenskih delavcev v Beogradu,** priredi v nedeljo zvečer svoj prvi zabavni večer s sledečim sporedom: 1. Petje, poje moški zbor »Cankar«, pod vodstvom pevovodje g. Stanka Benedika. 2. Deklamacija: Za križem, od Ivana Cankarja. 3. Če sta dva... šala v enem dejanju. 4. Prosta zabava s pesmimi in šaljivo pošto. Po polnoči »povšterjance«. Zabavni večer se bo vršil v vseh prostorih restavracije »Petrograde«.

Črno bela reduta

Oglejte si izložbeno okro

T. Kunc, Mestni trg 14

Damska konfekcija in modni salon

* **Nova lekarna v Radečah.** Magistru pharm. Milanu Hočevarju v Mariboru je bila podeljena koncesija za ustanovitev nove lekarnе v Radečah pri Zidanem mostu.

* **Zaradi bolezni izpuščen iz preiskovalnega zapora.** Posestnik Živan Vojanov v Velikem Bečkereku je bil pred tedni aretiran in sodišču izročen, ker ga je mlinski podjetje v Unionu v Osijeku ovađilo, da mu je Vojanov poveril svoto 300.000 Din.

Ker je bil detravdant v zaporu težko obolel je bil te dni izpuščen na svobodo. Sodno postopane proti njemu pa se bo nadaljevalo.

* **Ljubitelji poštnih znamk.** Sluga Jugoslovenske banke v Zagrebu Ivan Kopjar je razen drugega posla moral frankirati pisma in jih nositi na pošto. Znamkam pa je posvečal posebno pozornost ter jih je, namesto da jih nalepi, pridržal za sebe. To je trajalo dalj časa, tako da je nabral lepo zbirko nerabljenih znamk v vrednosti 5000 Din. Jugoslovenska banka je njegovi strasti prišla na sled in ga izročila sodišču, z njim vred pa kot corpus delicti — 925 nefrankiranih pisem.

„ČRNO-BELA REDUTA“

11. februarja v Unionu

Vse modne potrebščine za plesne toalete za dame in gospode nudi po znižanih cenah

A. ŠINKOVEC nasl. K. SOSS
Mestni trg

* **Težko reševanje iz vodnjaka.** V hercegovinskem selu Čalici so se te dni otroci igrali okoli nekega vodnjaka. Pri tem je neka petletna deklica padla v vodnjak. Otroci so klicali na pomoč. Na kraj nesreče je prihitela tudi mati omenjene deklice. Na pomoč je prišel tudi selski glavar, katerega so na vrvi spustili v vodnjak, da reši nesrečno deklco. Nesreča pa je hotela, da se je pretrgala vrv. Glavar in deklica sta padla nazaj v vodnjak. Grozila je skrajna nevarnost, da bosta oba utonila. Glavar ni izgubil zavesti. Ko so mu vnovič spustili vrvi v vodnjak, je rešil sebe in deklco.

* **Dr. Milan Ropas, zdravnik v Novem mestu,** ordinira na glavnem trgu v hiši g. pl. Fichtenaua od 9. do 12. dopoldne in od 4. do 5. popoldne. 286

* **Železniška nesreča pri Zenici.** Na železniški progi med Vračo in Zenico v Bosni je lokomotiva podrla Risto Muršiča, ki je ostal na mestu mrtve. Kolo lokomotive mu je zdrobilo glavo.

ZARADI PREDPRIPRAV

za prvi svetovni vefilim

„Ob zori“

(Sunrise)

kakršnega dosedaj še ni bilo in ga morda nikoli več ne bo

ostane

ELITNI KINO MATICA

danes zaprt.

* **Ljudem, ki trpe na potrtosti,** splošni onemoglosti, dela nezmožnosti, povzroča naravna »Franz-Josef« grenčica živahno kroženje krvi in tako osveži vsakega bolnika. Vseučiliški profesorji in znanstveniki trdijo, da pripomore »Franz-Josef« grenčica zaradi svoje lahko odvajajoče učinkovitosti splošno osveženje duha in veselje do dela. Dobe se v vseh lekarnah drogerijah in špecerijskih trgovinah.

Iz Ljubljane

* **Današnja seja občinskega sveta,** ki se bo vršila ob 18. h, ima naslednji dnevni red: 1.) Naznanilo predsedstva. 2.) Odobrenje zapisnika zadnje seje. 3.) Določitev in volitev posameznih odsekov (§ 55 obč. reda) ter upravnega odbora Mestne hranilnice. 4.) Samostojni predlogi obč. odbornika ga. Alojzija Lombarda glede raznih naprav v Sp. Šiški. 5.) Samostojni predlog obč. odbornikov Miklošiča in Likarja v zadevi podaljšanja veljavnosti stanovanjskega zakona preko 1. maja 1928. 6.) Samostojni predlog obč. odbornika g. dr. Lukana glede nabave modernih aparatov za prijavo požara. Nato bo sledila tajna seja.

* **Šestdesetletnica gospe Franje Tavčarjeve.** Dne 8. februarja bo praznovala naša ga. predsednica Franja Tavčarjeva 60 letnico. V proslavo tega dne bodo imela ženska društva sledeče prireditve: Dne 7. februarja ob 7. uri zvečer podoknik. Pevci se zbirajo v Glasbeni Matici. Dne 8. februarja ob 11. do 12. ure poklonitev društev na njenem domu Breg št. 8. Dne 8. februarja ob 8. uri »Castni večer Franje Tavčarjeve« v kazinski dvorani. (Pri pogostenih mirih). Pri častnem večeru ne bo vstopnine. Pri vstopu se bodo pobirali prostovoljni prispevki za »Dečji dom« Franje Tavčarjeve ob moriu.

* **Ljubljanski moški zbori** nai se polnoštevno zbrbo v torek točno ob sedmih zvečer v pevski dvorani Glasbene Matice na kratko vajo za takojšnjo podokniko g. Franj dr. Tavčarjevi. Tajnik Lj. župe JPZ.

* **Danes dve kulturni filmski predstavi ZKD v kinu Matica.** Opozarjamo publiko, da predvaja ZKD danes ob 15. in 18.30 nov zanimiv kulturni vefilim »Življenje na otokih Fidži«. Vsakdo naj poseti te predstave in naj si film ogleda.

* **Zaroka.** V soboto, dne 4. t. m. se je v beograjski farni cerkvi zaročil naš slišenik g. Hinko Fajdiga, poštni uradnik v ministrstvu pošte in telegrafa, z gospodično Ljubico Glaserjevo, pošto uradnico istotam. Čestitamo!

* **Reklamacije za črno-belo reduto,** 11. t. m. v Unionu osebno vsak dan od 18. do 19. ure v damskem salonu kavarne Emona pismeno na g. Vladimira Saksida, Šelenburgova 7-II.

* **Drobna policijska kronika.** Od nedelje na ponedeljek so bili prilivljeni policijski naslednji dogodki: 1) tatvina čevljev, 1) poskoba tuje lastnine, 1) prestopek pilanosti in izgreda, 1) prestopek goljufije, 1) prestopek prekoračenja policijske ure, 1) požar, 1) samomor in 2) prestopka cestnega policijskega reda. Arotacija je bila izvršena 1 zaradi tatvine.

* **Okraden vajenec.** Trgovski vajenec Josip Gabrovšek, stanujoč na Poljanski cesti št. 10 je prijavil, da mu je neznan tat odnesel iz sobe dva para čevljev vrednih okrog 300 Din. Tat je v sobo vdrl nasiloma ter je brčkone uporabil vitrihe.

* **Tatinski drobiž.** Uradnici Evi Elerškovi je neznan žepar izmaknil v nedeljo v gneči pri odhodu iz kina »Dvor« denarnico, v kateri je imela 150 Din gotovine. Pri kleparskem pomočniku Smodeju se je oglašil predvčerašnjim jutraj mladi pohajč R. ter izposodil na posodo 800 Din vreden popovrnik, rekoč, da ga rabi samo za dobro uro, ker se gre predstaviti v neko trgovino. da dobi delo. Smodej mu je ustregel. R. pa se je izkazal nevhvaležnega ter se ni več pojavil. Dr. Ljudevit Tertnik, stanujoč v Dalmatinovi ulici št. 11. je prijavil, da mu je neznan tat ukradel v nedeljo z vrat njegovega stanovanja medeno klučko, vredno 150 Din.

ZA ČRNO-BELO REDUTO

11. februarja v „Unionu“

kupujte samoveznice in krate samo pri

«MELA» d. z o. z., Ljubljana,
— Dunajska cesta 9 —

* **Čudodelna relikvija.** Pred stanovanjem v Kolodvorski ulici, kjer si je v soboto 60 letni vdovec Frigidi vzel življenje, so se v nedeljo dopoldne zbirali radovedneži ob zabolu smeti, med katerimi je bila tudi obočevčeva vrva. Neki dovipnež je šaljivo pripomnil, da rabi slično vrvico krvnik Mausner pri svojem opraviilu. drugi so pa trdili, da imajo take »relikvije« čudodelno moč. (V dobi praznovanja so namreč sežigali take predmete na žerjavici in kadili bolnike, ki jih je napadla božast). Urno so pričeli rezati vrvico ter jo deliti med seboj. Ostanek je odnesel prileten možček, češ da »čez sedem let vse prav pride«.

* **Klub srečkarjev** vabi vse članke k sestanku, ki se bo vršil v četrtek 9. t. m. ob 8 zvečer v gostilni »Novi svet«. 259

* **ITO — zobra pasta najboljša.** u— Globoko reducirane cene na vse plesne obleke Fr. Lukič, Stitarjeva ulica 246

Iz Maribora

* **Za poročno zasedanje,** ki se prične 5. marca, so razpisane še naslednje razprave: Janez Rinc in Franc Lesar za hudo delstvo ropa. Ivanka Pirš za hudo delstvo poskušnega detomora in Lovrenc Trstenjak, za hudo delstvo uboja.

* **Samomor orožnika.** V nedeljo okrog 22 se je pri Sv. Marijeti ob Pesnici ustrelil s svojim službenim samokresom mlad žandarmerijski kaplar Ante Vitanc. Vzrok samomora ni znan. Včeraj se je podala na lice mesta sodna komisija, da uvede preiskavo.

* **Kraljeva organizacija invalidskega udruženja** je imela v nedeljo dopoldne pri Gambrinu svoj redni občni zbor, katerega se je udeležilo mnogo invalidov iz mesta in okolice. Na zbor je prišel iz Ljubljane tudi predsednik tamošnjega oblastnega odbora g. Štefe. Predsednik kraljeve organizacije g. Geč, tajnik g. Pravdič in oblastni predsednik so podali obširna poročila o delovanju organizacije in o splošnem položaju invalidov. Mariborska kraljeva organizacija šteje 468 rednih članov, od katerih je 326 invalidov, drugi pa so vdovec in strote. V preteklem letu je kraljevni odbor mnogo delal, izvršil je mnogo posredovanj pri sodišču glede prevredbe, v splošnem pa je bilo težko vrniti organizaciji ugled, ki je pred leti silno padel pod predsedstvom A. Krepeka. Dosedanji odbor je bil ponovno izvoljen.

Iz Celja

* **Smrtna kosa.** V celjski javni bolnici je umrla 67 let stara Helena Gorlanc, občinska reva iz Celja. N. v m. p.!

* **Celjska mestna knjižnica** je izposodila tekom meseca januarja 492 strankam 1740 knjig. Knjižnica zelo lepo napreduje ter ima pred vsem zveste čitatelje iz srednjih in iz nižjih slojev.

* **Protestni šod** sklicuje celjska podružnica Zveze javnih nameščencev proti podaljšanju delovnega časa za danes zvečer ob 20. v Narodnem domu. Razpravljalo se bo o znanem načrtu klerikalnega ministra dr. Gosarja o podaljšanju delovnega časa za delavce, trgovske nameščence in zasebne uradnike.

* **Celjske predpusne prireditve.** V soboto je priredilo društvo »Edinost«, v katerem je organizirana celjska demokratska mladina v mali dvorani Celjskega doma pod pokroviteljstvom ge. Ele dr. Kalanove svoj zaključni plesni venček. V okusno dekorirani dvorani je vladalo nepriliceno in zelo animirano razpoloženje, ki lamči, da bodo ostale plesne ure v tej zimski sezoni vsem obiskovalcem plesnega kurza v najlepšem spominu. Istočasno je plesala Krekova mladina v celjskem Narodnem domu. Prireditve v poznih nočni uri se je udeležilo tudi več celjskih radikalnih velikov. Pravilo, da so na katoliški plesih dovoljena tudi kratka krčica in primeren dekolte, ker tu ne more biti nobenega pohujšanja kakor po cerkvah, kjer mora biti na zgornj in navzdol visoka odnosno nizka zapetost. — Na pustno soboto bo v Celjskem domu obilna vsakoletna Sokolska maskarada. Na pustni torek popoldne pa bo imelo Olepševalno društvo otroško maskarado, zvečer pa v istih prostorih pustni korzo. Plesna šola »Svobodec« v Celju priredi svoj zaključni

plesni venček v soboto, dne 11. t. m. v prostorih Celjskega doma.

* **Sancinov trio** je povabljen k sodelovanju za prosvetni teden v Zagrebu. V okviru kulturnih prireditev se bo vršil to soboto radio-koncert, kjer bo trio Sancin-Marsal-Matz izvajal skladbe A. Dvořjaka, V. Novaka in B. Smetane.

* **Proračun mestne občine celjske,** ki ga je večina celjskega občinskega sveta sprejela v seji dne 24. januarja je razpoložen na uradni deski celjskega mestnega magistrata izza 29. t. m. Event. prizive, naslovljene na ministrstvo financ je treba vložiti tekom 14 dni med uradnimi urami na celjskem magistratu.

* **Sestanek članov kraljeve organizacije SDS** Celje mesto bo v sredo zvečer ob 20 v klubovi sobi Celjskega doma.

* **Mestna gledališče.** V četrtek se uprizori L. N. Tolstega drama »Vstajenje«. Pri tej predstavi nastopi celokupni gledališki ansambel, režira g. V. Bratina.

Iz Trbovelj

* **Maskarada Sokola v Trbovljah 4. t. m.** je sijajno uspeła. Prostorna dvorana Sokolskega doma je bila dekorirana v orijentalnem slogu ter tajmstveno in pravljično razsvetljena. Maske so bile skoro vse elegantne in razkošne. Videli si princa Adalina z njegovim spremstvom, dražestne odaliske, arabskega prodajalca slaščic, indijskega fakirja, ki si je prebadał lica in požiral ogenj, izredno lep ruski par, Albanko, dražestnega apasa, španskega toradorja ter še mnogo drugih mask. Občinstvo je bilo v veliki zadregi, ko je bilo treba prisoditi nagrade dvema najlepšima maskama. Prvo nagrado je določilo gospe Ranzingerjevi, drugo pa ge. Počivavškovi. Da je prireditev tako lepo uspeła, je v glavnem zasloga g. Rainhofna in njegove gospe soproge. Priznana sokolska godba je svirala neumorno in veselo razpoloženje je trajalo do ranega jutra.

* **Gostovanje Dolancev v Hrastniku.** V nedeljo je vprizorilo Gasilsko društvo z Dola »Legionarjev« v Narodnem domu v Hrastniku. Igra je napravila na občinstvo kar najboljši utis.

* **Osebnosti iz Hrastnika.** Voditeljica hrastniške pošte gđ. Pernatova je predstavljena v Mariboru, na njeno mesto pa imenovana gđ. Knapičeva, Sestra »Posvetovalnice za matere« gđ. Stefančičeva je predstavljena v Mariboru, na njeno mesto pa imenovana gđ. Kostomajeva.

Iz Litije

* **Nezgodna dunskega brzovlaka.** Brzovlak št. 606, ki prispe v Ljubljano ob 17.22, je imel v nedeljo zvečer smolo. Ko je vozil proti Litiji, mu je med vožnjo počila kurilna cev. Do litijske postaje je še šlo, tu pa se je moral ustaviti, da počaka pomoči. Preden bi prišel pomožni stroj iz Ljubljane, bi trajalo več ur, zato je dal službojuči uradnik priklopiti garnituro brzovlaka k vlaku št. 624, nakar je brzec po enourni zamudi odrinil proti Ljubljani.

* **Sveto Planino** je v nedeljo obiskalo večje število smučarjev. Gostoljubna postrežba jih je tako navdušila, da so sklenili i ostati več dni.

* **Prosvetni odbor litijskega Sokola** je priredil na Svednico predavanje za deco, na katerem je pisateljica Manica Komarova iz Ljubljane izrecitala več prav lepih pravljic.

Življenje na otokih Fidži

(Današnje predstave ZKD ob 18. in 18.30.)

Daleč na drugi strani zemlje, sredi ogromnega oceana leži skupina malih, prekrasnih otokov z bujno tropično vegetacijo. To so le malokaterim znani otoki »Fidži«. Poglavjarja največjega teh otokov z imenom Viti-Levu je obiskala ekspedicija Evropscev ter mu prijavila poset Solnce je pripekalo, ko so izstopili Evropsci iz ladje ter se podali na otok k narodnemu slavju, ki so ga priredili prebivalci domačini na čast gostom. Po izrečni dobrodošlici se je pričela zabava, dokaj drugačna, kakor je običajna pri nas: fidžijski »Samurai«, t. j. ples s kopji.

Vsaka točka posebej je vzbujala občudovanje tujcev, najbolj pa se je divila ekspedicija spretnosti in »umetnosti« narodnega »Sijasi-Manukava«. Ta je hodil po goreči žerjavici bos, ne da bi čutil najmanjše bolečine, prebadał si je nede in telo na najrazličnejših mestih, odrgel glavno najstrupenejši živi kači itd. Dekleta in žene so se ozirale in okitile z listjem banan in s tihim spoštovanjem zrla na tujce. Čudni so ti ljudje in čudaste so njih šoge in navade. Potem si je ogledala ekspedicija otok, njegava lego, rastlinstvo, živalstvo in domače izdelke tamošnjih prebivalcev.

Vso to ekspedicijo, ki je velezanimiva, predložuje film, ki ga je postavila ZKD danes na spored. Premilera se predvaja v Elitnem kinu Matica danes ob 15. uri za dijaštvo in šolsko mladino. Da si lahko film ogleda tudi ostala publika, ga ponavlja še danes ob 18.30 uri.

Imenovani današnji prireditvi, priporočamo publiki najtopleje s pripomo, da naj si vsakdo čim prej preskrbi vstopnico.

Naši onstran granic

Z ročno granato nad drugorodce

Godbeno društvo v Nabrežini je priredilo 29. pr. m. ples, katerega se je udeležilo občinstvo iz vasi in okolice v velikem številu. Med veselim razpoloženjem okoli 11. ure je bilo slišati v bližini plesne dvorane eksplozijo. Ljudje so se prestrašili in hiteli so na prosto, da vidijo, kaj se je zgodilo. Mislijo se je

Gospodarstvo

Nazadovanje našega izvoza v l. 1927.

Kakor smo že poročali, je naš izvoz v letu 1927. znašal 4.251.459 ton v vrednosti 6 milijard 400.153.065 Din napram 4.884.718 tonam v vrednosti 7.818.180.094 Din v l. 1926. Danes prinašamo pregled izvoza naših najvažnejših izvoznih predmetov v l. 1927.

	v milijonih Din	razl. napr.	
	1927	1928	1926
Gradbeni les	885,4	892,2	+ 10%
svinje žive	516,0	339,8	+ 52%
jajca	512,8	608,3	- 15%
goveja živina	354,5	355,3	—
turščica	387,2	1398,6	- 75%
sirov baker	237,6	250,9	+ 2%
svetle meso	247,4	324,0	- 23%
hmelj	197,6	206,5	- 4%
pšenica	195,5	846,1	- 77%
suhe češnje	156,5	283,6	- 33%
drva	127,6	83,3	+ 53%
drobna živina	121,4	88,7	+ 37%
cement	116,6	128,4	- 8%
svetle sadje	110,3	85,2	+ 30%
predivo	97,5	98,8	- 1%
želez. pragi hrast.	92,0	51,4	+ 75%
živi konji	81,1	108,5	- 14%
ostalo žito	80,3	85,5	- 6%
kalc. cijanamid	72,8	60,1	+ 21%
svinec v ploščah	71,4	94,8	- 24%

Iz gornje tabele je razvidno, da je v preteklem letu naš izvoz nazadovalec izvoz turščice in pšenice. Turščice smo v preteklem letu izvozili le 19.769 vagonov napram 89.471 vagonom v l. 1926. Po vrednosti je izvoz turščice nazadovalec za 1001 milijon Din ali 75 %. Pšenice pa smo izvozili le 6406 vagonov napram 29.728 vagonov v l. 1926. Tudi izvoz pšenice je po vrednosti znatno nazadovalec za 651 milijon Din. Nazadovanje izvoza turščice in pšenice je posledica slabe letine, ki je povzročila popoln zastoj v izvozu teh dveh glavnih izvoznih predmetov v drugi polovici preteklega leta. Zanimivo je, da je primanjkljaj v izvozu turščice in pšenice večji, kakor celotni primanjkljaj našega izvoza v l. 1927. napram l. 1926. Občutnejše je nazadovanje tudi izvoz jaje (za 93,5 milijona Din), dalje izvoz svežega mesa (za 76,6), suhih češnje (za 77,1), živih konj in svinca v ploščah.

Na drugi strani pa se je dvignil izvoz gradbenega lesa (za 83,2 milijona Din), izvoz živih svinj od 297.570 komadov na 421.147 komadov (odnosno za 176,7 milijona Din), dalje izvoz drv od 407.459 ton na 557.365 ton (odnosno za 44,3 milijona Din), izvoz drobnice od 587.944 komadov na 912.561 komadov (odnosno za 32,7 milijona Din), kakor tudi izvoz svežega sadja, hrastovih železnih pragov in kalcijevega cijanamida.

Naša trgovinska bilanca v novembru 1927.

Generalna direkcija carin je objavila statistiko našega izvoza za mesec november, tako, da nam je mogoče pregledati razvoj naše zunanje trgovine v prvih enajstih mesecih preteklega leta.

V novembru smo uvozili 126.930 ton v vrednosti 687.670.723 Din. Napram povprečnemu uvozu v četrtletju 1926 (105.920 ton v vrednosti 654,1 milijona Din), je naš uvoz tudi v oktobru preokrajšal lanskoletni uvoz, in sicer po količini za 20.960 ton ali 19,8 %, po vrednosti pa za 38,5 milijona Din ali 5,1 %.

Največ smo v oktobru uvozili bombažnih tkanin (za 79 milijonov Din), bombažnega prediva (44,1), strojev in aparatov (38,6), raznih predmetov iz železa (30), volnenih tkanin (28,4), sirovega bombaža (19,9), sirove kave (19,5), kuhinjske soli (13,7), sirovih kož (13,7), električnih aparatov in predmetov (13,2), premoga (13,1), petroleja (12,9), riža (11,4), železo in polizdelkov (10), tračnic in železnih konstrukcij (10,3), volnenega prediva (9,8), prevoznih sredstev (9,3), ovčje volne (8,8), železne pločevine (8), rastlinskega olja (6,6), čevljev (6,6), sirove nafte (6,5), vreč (5,5) in izdelkov iz lesa (5).

V primeri z izvozom v novembru 1926 se je v prvi vrsti povečal uvoz bombažnega prediva (za 10,7 milijona Din), dalje uvoz predmetov iz železa (za 7,1), kuhinjske soli (za 6,1), sirovega bombaža (za 4,5) itd. Manj pa smo uvozili volnenih tkanin (za 13,4), sirove kave (za 3,4) in premoga (za 3,6).

Nastopna tabela nam kaže razvoj naše zunanje trgovine v prvih desetih mesecih preteklega leta (v milijonih Din):

	izvoz	uvoz
I. polletje 1926	565,4	630,3
II. " "	646,6	641,6
I. polletje 1926	658,4	630,3
Julij	485,0	537,6
avgust	529,6	629,6
september	582,9	695,2
oktober	645,7	723,2
november	622,4	687,7

Ker je naš izvoz v novembru preteklega leta znašal 622,4 milijona Din, uvoz pa 687,7 milijona Din, je bila naša trgovinska bilanca v novembru pasivna za 65,3 milijona Din. V prvih enajstih mesecih preteklega leta je znašal naš izvoz 5871,5 milijona Din, naš uvoz pa je v istem času dosegel vrednost 6848,9 milijona Din. Naša trgovinska bilanca je bila torej v tem razdobju pasivna za 777,4 milijona Din ali 11,6 %.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 6. februarja 1928.

Višina barometra 308,8 m.

Kraj	Čas	Barom.	Temper.	Rel. vlažn.	Smr. vetra	Oblak.	Padavine
opazovanja							
Ljubljana	8.09	771	-13	71	W 4	—	—
Maribor	7.11	771	-7	100	NW 6	—	—
Zagreb	8.00	771	-4	73	miro	—	—
Beograd	8.00	771	-8	64	SE 3	—	—
Sarajevo	8.00	771	-1	74	SE 4	—	—
Skoplje	8.00	769	-4	54	miro	—	—
Dubrovnik	8.00	769	-4	54	miro	—	—
Split	8.00	769	-4	54	miro	—	—
Praha	8.00	769	-4	54	miro	—	—

Solnce vzhaja ob 7.15, zahaja ob 17.14, luna vzhaja ob 17.48, zahaja ob 8.36.

Najvišja temperatura danes v Ljubljani 1,8 C, najnižja — 3,2 C.

Dunajska vremenska napoved za turek: Zavadno in južno vreme; pozneje spremenljivo in mlo. Manj oblačno.

Tržaška vremenska napoved za turek: Lahki vetrovi z raznih strani. Nebo spremenljivo, pozneje oblačno; nekoliko megla. Temperatura od 3 do 8 stopinj. Morje mirno.

Ljubljanska kreditna 135 — 138, Obrtna 43 — 45, Praljedina 875 — 880, Narodna 5600 — 5800, Etno 210 — 0, Srpska 142 — 0, Zemaljska Sarajevo 140 — 141, Industrijske: Drava 567,50 — 570, Dubrovačka 425 — 450, Sečurana Osijek 540 — 545, Isis 45 — 48, Gutmann 205 — 215, Slavke 105 — 115, Slavonija 10 do 11, Trbovlje 581 — 540, Tvorica vagonov 22 — 25, Vevče 152 — 155, Danica 132 — 0.

Beograd. Vojna škoda 436,5 — 437, za maro 439 — 440, investicijsko 87 — 88, agrarne 53,25 — 54.

Poležaj na hmeljskih tržiščih. Na žateškem hmeljskem tržišču je bilo tudi pretekli teden povpraševanje živahnejše. V Zlatcu samem je bilo dnevno prodanih okrog 50 do 100 starih stotov hmelja, pa tudi na deželi je prišlo do večjih kupčij, tako da je bilo skupno prodanih okrog 600—700 stotov. Po informacijah, ki so bile 1. t. m. zbrane v posameznih občinah, je pri producentih v tem obdobju le še okrog 5000 stotov neprodanega hmelja. Zaloga žateških trgovcev pa znaša tudi približno toliko. Čeprav se navzile stalnemu povpraševanju in zmanjšanju zaloge cene še niso bistveno dvignile, vendar je v okviru omenjenih napredovanje v kvaliteto. Po kakovosti notra žateško blago 1850 do 2100 Kč za 50 kg (62,40 — 70,85 Din za

kg). Tudi v tranzitnem hmelju je bilo prodanih več stotov. Trgoval se je predvsem boljši vojvodinski hmelj po 1200 Kč (40,50 Din za kg), ostali pa po 900 — 1060 Kč. Povpraševanje po boljšem tranzitnem hmelju je dalje prilično živahno. Na nürberškem hmeljskem tržišču je pretekli teden znašal dovoz 100 bal, prodanih pa je bilo 200 bal. Promet je bil miren. Povpraševanje je bilo predvsem za hallertausko dobro srednje blago in za gorsko blago. V tranzitnem prometu so bile prodane znatnejše količine savinjskega, baškega in ruskega hmelja po 50 — 170 mark za 50 kg (13,55 — 46,20 Din). Tendence je še vedno tlačen.

Ljubljanska blagovna borza (6. t. m.) Les: Tendence nespremenjena. Zaključena sta bila 2 vagona, in sicer 1 vagon testonov, čistih, brez grč, 100 vagon meja po 850 in 1 vagon desk, smreke, jelke, 18 mm, III. 100 vagon meja po 20. Deželni pridatki: Tendence za žito čvrsta. Zaključen je bil 1 vagon pšenice. Cena pšenice in moki se je nekoliko dvignila. Nudi se pšenica (78,79 kg, 2 %, slov. postaja, mlevska tarifa, plač 30 dni): baška po 377,5 — 380, slavonska po 367 — 370; turščica (slov. postaja, navadna tarifa, plač 30 dni): baška, stara po 287,5, nova, za februar po 288, za marec po 290, za april po 295 in za maj po 300; moka: baška 40g, 100 vagon, plač 30 dni, po prejemu po 525.

Ljubljanska porota

6. februarja.

Gospodarja je okradla

Z današnjim dnevom se je pričelo letošnje pomladno porotno zasedanje. Pri prvi razpravi je sedela na zatožni klopi 22letna dekla Marjeta Urhova, rojena v Gradcu in pristojna v Ptujško roje.

Marjeta je krepko, priključivo deklica; žal je, da je njena preteklost dokaj slaba, saj je bila Urhova že kaznovana zaradi tatvine in odprave telesnega plodu.

Razpravi je predsedoval predsednik dež. sodišča Rekar, votanta sta bila svetnik Kralj in sodnik Lederhas, dočim je bil zapisnikar avskultant Černe. Za državno pravdnštvo je bil navzoč prvi državnik dr. Ogoreutz, a zagovarjal je Urhovo dr. Albin Kandare.

Porotniki, kmetje, so pridno beležili posamezne točke; sploh so z velikim zanimanjem zasledovali zaslišavanja. Med poslušalci ni bilo skoro nič žensk.

Obtožnica je navajala, da je Urhova 24. septembra lanskega leta stopila v službo pri Ferdinandu Permozerju v Cerknici kot dekla. Izdala se je za Emilijo Stacherjevo in izročila gospodarju tudi delavsko knjižico, glasečo se na to ime.

Okolnaja se je pejala gospodinja Lojza v Ljubljano. Bilo je oni mrzi dan 27. oktobra in popoldne je bil šel čakati mož na Rakek z vozom. Obtožena Marjeta je tedaj ostala sama doma, odprla je v vitrinu Permozerjevo sobo in vzela razno žensko obleko, perilo, denar, zlate in srebrne predmete, med katerimi so bili zlata ženska ura, verižica, uhani in prstani. Svojeemu souslužbencu Lojzetu je Marjeta ukradla 46 Din. Stvari gospodarja in gospodinjine je dobila Marjeta v omari za perilo, hankovci so bili skriti med perilom, a zlatina in škatli za perilom. Vzela je tudi svojo delavsko knjižico, ki je bila pod kupom perila, a Lojzetov denar je našla v njegovih nedeljskih hlačah.

Skupna škoda vseh ukradenih predmetov znaša 16.544 Din.

Obtožnica je svoj plen pobasala v rjuho in šla po stari poti iz Cerknice proti Rakeku. Med potjo je v grmovju pregledovala plen, pri čemer sta jo opazovali Ivana in Franca Kranjci, ki sta nabirali drva.

Ko sta se Permozerjeva vrnila, sta takoj odkrila tatvino in zadevo ogradila orožnikom. Gospodar je šel sam še enkrat na Rakek in tam zvečer ob 9. uri opazil Marjeto, ki je čakala na vlak. Permozer je stopil za obtoženko, ki je zbežala in culo vrgla od sebe.

V culi je našel Permozer vse ukradene predmete razen denarja in nekaj obleke, ki jo je Marjeta imela na sebi. Denarja je manjkalo 5000 Din, 25 dolarjev in hlapčevih 46 Din.

Dekle je potem zbežalo proti Planini, kjer je prenočila pri železničarjevi ženi Lojzi Klančarjevi, a že naslednjega dne so jo na Rakeku aretirali orožniki.

Zagovor obtoženke se je razvijal takole: Predsednik: «Ali ste ukradli Permozerju in njegovi ženi ter pastirju denar, perilo, obleko in zlatino?»

«Sem, a denar samo pastirju, zlatine pa sploh ne.»

«Bili ste kaznovani v Beogradu zaradi hudodelstva tatvine na 17 mesecev ječe.»

«Res je, a bila sem nedolžna.»

«Pa zaradi odprave telesnega ploda ste sedeli dva meseca?»

«Dalo.»

«Kje ste dobili vitrih, da ste mogli vložiti pri Permozerju?»

«Gospodar sam ima vitrihe. Vzela sem obleko in perilo, da bi bila dostojnejša in si lažje poiskala službo. Pozneje sem se skesala in nesla ukradeno culo na kolodvor, kjer sem jo vrnila gospodarju.»

«Kako ste vedeli, da bo tam? Pa bežali ste pred njim?»

«Vedela sem, da me bo iskal; zbežala sem pa, ker sem se ga bala.»

«Pravite, da zlatnine niste vzeli, pa ste jo imeli v oni culi.»

«Jaz sem pograbila perilo in obleko ter zmetala vse skupaj v rjuho in odšla. Hotela sem se samo obleči, a zlatnine nisem videla.»

«Pa je bila v vaši culi.»

«Le naj bo, a nisem vedela za njo.»

Priča Nade Permozer je izpovedal nepriznane zaslišanje, ker se je temu protivil zagovornik, češ, da je ta priča v preiskavi in je bila tudi že opetovano kaznovana. Permozer je omenil, da je dobil svoje stvari nazaj, a denarja ni dobil in ima za to škodo 4500 Din. Njegova žena pa 500 Din in 25 dolarjev. Trdil je, da mu obtoženka na kolodvoru ni izročila cule, temveč jo je odvrgla, ko je videla, da jo on zasleduje.

Slično je povedala tudi Permozerjeva žena, da ni priskočila do cule, da je videla, da se na den tatvine možev denar v omari ne ve pa, kakor ga je bilo. Zanimljivo je, da ni imela Marjeta pri njih dovolj jesti, saj je kruh vedno preostajal.

Obtoženka je rajala, da ni nameravala vzeti zlatnine, ki je bila v škoti med perilom, češ, da škatle ni videla. Tudi je za-

nikala, da bi bila za grmom pregledovala ukradeno perilo, kakor je trdila priča Ivan Kranjčev.

Porotniki so dve glavni vprašanji le doloma potrdili. Prvo vprašanje, ali je Marjeta Urhova kriva, da je ukradla raznih predmetov in denarja za 16.544 Din, so porotniki potrdili z 11 glasovi, a zanikali so da bi škoda znašala nad 10.000 Din. Vprašanje glede poselske knjižice E. Stacher, katere so je obdolženka poslužila in se za njo izdajala za Emilijo, so porotniki so glasno potrdili.

Marjeta Urhova je bila obsojena zaradi hudodelstva tatvine in prestopka po § 320. kaz. zak. na 10 mesecev težke ječe s postrojenjem. Kazen je sprejela.

Oproščen krivde uboja

30letni France Rus iz Gotine pri Grosupljem je oženjen nočni čuvaj v Podcerkvi in je bil že kaznovan.

Do zadnjega je bil Rus zaposlen kot nočni čuvaj na parni žagi tvrde Franjo Zagar v Podcerkvi. Tam sta bila uslužbenca tudi 34letni Ivan Travnik in 72letni manipulant Janko Zura.

Med delavci na žagi se je lani govorilo, da se je Travnik baje izrazil, da Rus je težko čaka na Zurovo smrt, da bi zasedel njegovo službeno mesto. Zaradi tega je bil Rus zelo čzen na Travnika in obetal je, da ga bo ob prvi priliki dobro izplačal. O teh govorih je Travnik zvedel in je često potožil svoji ženi, da se res boji, da ne bi mu obdolženec storil kaj zlega.

1. novembra lanskega leta je obiskal obdolženec okoli 11. Matijo Sterleta v Podcerkvi, ko je ta baš kuhal žganje. France je ostal pri njem do 15. ure in je popil v tem času okoli četrtilitrskega žganja. Tudi proti Matiji se je jezil, da ga Travnik obrekuje. Baje se je že 31. oktobra izrazil, da bo to svinjo nošteno strel.

Ko je France Rus odhajal, mu je Matija podaril pol litra žganja v steklenici za pivu. France je bil nekoliko pijan, a menda samo toliko, da se mu je na očeh poznalo, da se ga je pičaka prijel.

Okoli 15. je obdolženec dospel do stanovanja Ivana Zure, ki je sedel s svojo ženo Miciko pred hišo, a poleg je stal Ivan Travnik, opazujoč ribe v zraven stojči vodi.

Ko je Rus zagledal Travnika je takoj pristopil k njemu in ga osorno vprašal, kaj laže, da si on (Rus) želi Zurovo smrti, da bi dobil njegov službeno mesto. Se preden je mogel Travnik kaj odgovoriti, mu je začel Rus deliti zausnice, Spoprijela sta se, Rus je vrgel Travnika na tla, potem je na njem čepeč izvlekel iz žepa steklenico, napolnjeno z žganjem, ter z vso močjo udaril Travnika večkrat po glavi. Zura je skočil k obdolženцу in mu iztrgal steklenico, ki se je zaradi udarcev odmašila. Nato sta oba vstala in Travnik je zagrozil Rusu, da ga bo ovačil ravnotežje Lešniaku. Zaradi tega se je Rus znova zakadil v Travnika; ker pa ima pokvarjeno nogo, je padel na tla, nakar sta se oba odstanila.

Travnik je prišel okoli 16 domov in tožil svojo ženo, da mu jih je Rus dal po glavi ter da mu je prebil kožo na levem temenu in da ga glava hudo boli. Čez četrte ure je odšel v Lož k zdravniku in orožnikom. Ker ga ni bilo nazaj, ga je šla žena iskat, pa ga ni mogla najti.

2. novembra pa je našel Andrej Švigelj med Podcerkvijo in Ložem Travnika na Turškem laznu mrtvega.

Sodno raztelesenje je ugotovilo, da poškodbi Travnika ni imel kakih starih poškodb, pač pa je imel vrhu glave sveže poškodbo lobanjsko kost in se je skozi rano počelo vlivati v lobanjo kri, pritiskala polsoma na možgane in je Travnik zaradi otrpnenja možganov umrl. Tudi takojšnja zdravniška pomoč bi ga ne bila mogla rešiti smrti.

Ko je France Rus zvedel za Travnikovo smrt, je jokaje priznal svojo krivdo in se šel sam javit orožnikom. Obtoženec je 80-odstotni invalid, izgubil je v Italiji desno nogo. Zagovarjal ga je dr. Lapajne, sicer je bil pri tej razpravi isti senat kakor pri prejšnji.

Rus sedi sključen na porotni klopi, poleg njega stoje njegove bergle. Reče je videti živčno bolan, njegovo lice je bolešno in suhljato.

«Ali ste kdaj govorili, da čakate na Zurovo smrt, da bi potem zavzeli njegovo mesto?»

«Ne, nisem govoril. Travnik si je to sam izmislil; sploh je rad govoril.»

«Ali ste čutili žganje, ki ste ga spili pri Sterletu?»

«Seveda sem ga čutil.»

«No, kako je pa bilo potem?»

«Prišel sem na žago, pocuknil Travnika in ga vprašal, zakaj govori take stvari o meni. Potem me je Travnik grabil za laso in brnil sem se, stresel sem ga za prsi. Padla sva. Kdaj sem pograbil steklenico, prav nič ne vem. Toliko se spomnim, da sva bila na tleh. Sicer sem živčno tako bolan, da me pičaka zmeša, če se razburim in potem nič ne vem.»

«Ali veste, kako sta se razšla?»

«Ko sem se nekoliko zavedel, je bila poleg mene moja žena. Popolnoma sem se zavedel šele drugega dne doma, ležal sem na tleh z vrečo pod glavo. Šel sem takoj, ko so mi povedali, da sem Travnika pretepel, v Lož k orožnikom.»

Priča Matija Sterle, 26letni posestnikov sin, je izpovedal, da je prišel usodnega dne Rus k njemu, da bi ga bil obrl. Dajal mu je žganje v silico. Koliko ga je izpil, ne more vedeti. Za četrtniko litra v, a za pol litra ne more reči. Žganje je bilo še toplo in že dvakrat kuhano. Bil je pri njem kake 4 ure in je odhajal pijan, tudi po očeh ga je priča spoznal. Za slovo mu je dal dva silica najmočnejšega. Tedaj ni imel bergel, ampak protezo in palico. Tudi govoril je tako, da ga je priča spoznal za pijanega. Ko se je kregal zaradi Travnika, je dejal: «To bi ga stresel!»

72letni lesni manipulant Ivan Zura je opisal dejanje takole: Ko sta se vrgla Travnik in obtoženec na tla, je obtoženec sploščal tolkel Travnika s pestjo, potem pa s steklenico. Priskočil je Zura in mu vzela steklenico. Rus je bil pijan, a hodil je še dobro. Če je Travnik držal Rusu za laso, priča ni videl. Po pretepu ni Travnik nič tožil, da ga boli glava.

Travnikova žena Ana je zahtevala 50.000 Din odškodnine, ker ji je Rus ubil moža — očeta 4 otrok.

Predsednik je nato prebral izvid in mnenje izvedencev. Smrt Travnika je nastala zaradi otrpnenja možgan. Lobanja je bila združljiva zavoljo močnega udara. S pivsko steklenico, ki je zelo močna, zlasti ker je bila napolnjena z žganjem, je obdolženec lahko prizadel Travniku smrtonosni udarec.

Zagovornik obtoženca je predlagal, naj bi se zaslišala slednjega žena, ki ve, kako bolan je njen mož, odkar je prišel iz vojske; njegovi živci so popolnoma uničeni. Na svoji desni v vojni izgubljeni nogi, je bil 18krat operiran.

Obdolženčeva žena Franca je bila res zaslišana. Izpovedala je, da je usodni dan vzela Rus s seboj tudi svojo dečo. Ko je ona prišla na lice mesta, je bil bož končanje, njen mož je bil tam ves zmešan. Kadar je bil pijan, ni drugi dan ničesar vedel. Če je zvedel, da je ženo žalil, jo je vedno prosil za odpustanje. Franca je prišla k razpravi z drobnim dolencem v naročju; med zaslišanjem je plakala.

Porotnikom so bila stavljena štiri vprašanja, in sicer eno glavno ter tri dodatna. Prvo glavno vprašanje je obsegalo krivdo uboja: ali je obdolženec France Rus kriv, da je Travnika ubil s pivsko steklenico in je to storil s hudobnim namenom. Drugo dodatno vprašanje je bilo, ali je bil obdolženec tedaj pri dejanju popolnoma pijan. To vprašanje naj je veljalo za primer, da se prvo potrdi. Tretje dodatno vprašanje (če bi se prvi dve potrdili): ali je obdolženec Rus dejanje izvršil v pijanosti brez hudodelskega namena, a je to pijanost zakrivil sam. Zadnje dodatno vprašanje, ki je bilo stavljeno porotnikom (če bi se tretje vprašanje potrdilo): ali je obtoženec iz skusnje vedel, da je v pijanosti podvržen silnemu ganjenju srca?

Zagovornik je navajal, da je bil obdolženec tedaj tako pijan, da ni vedel, kaj dela, in sicer zato, ker ima tako slabe živce. Obdolženec ni izgubil samo noge, temveč je bil v vojni tudi ranjen v roko in v levo nogo. Dalje je navajal zagovornik, da je imel pokojni Travnik že prej ranjeno glavo, ker je enkrat padel več metrov globoko.

Prvo glavno vprašanje so porotniki so glasno zanikali in so zaradi tega druga vprašanja odpadla. Zaradi prostoteka je bil France Rus oproščen vsake krivde in kazni. Oprostitev je publika sprejela z živahnim plaskanjem. Oproščeni Rus in žena sta se porotnikom jokaje zahvalila.

Obupen beg tihotapca

Posrečen skok iz drvečega vlaka v vodo.

Maribor, 6. februarja

Na železniški postaji v Hočah pri Mariboru je vstopil v jutranji potniški vlak, ki pelje proti Ljubljani, neki mož. Komaj se je znašel v kupeju, že se je njegov pogled srečal z očmi finančnega organa, kar mu je bilo očitno jako neugodno. Finančni uslužbenec je to opazil in se mu je zdel neznanec sumljiv še bolj zaradi tega, ker si je hotel hitro poiskati prostora drugod. Takoj je namreč zaprl vrata ter se napotil v drug vagon.

Vlak je medtem že vozil po gladki ravnini proti Pragerskemu. To je dalo tudi finančnemu organu povod, da je šel za potnikom. Ko je odprl vrata je opazil, da sumljiv potnik ne more v drugi vagon, ker je bil zaprt

Iz življenja in sveta

Petdesetletnica smrti papeža Pija IX.

Danes pred petdesetimi leti je izdihnil papež Pij IX., mož, pod katerim so se izvršile za Vatikan velevažne spremembe.

Pij IX. je bil iz aristokratske rodbine in predstavlja, da postane nekaj boljše kot navaden duhovnik. Narodil se je kot grof Mastai-Ferretti in je študiral v piaristovskem kolegiju v Volterra. Potem je nadaljeval študije v Rimu. Ko je dovršil bogoslovje, so ga poslali za apostolskim vikarjem Muzijem v Čile.

V tujini se je mladi svečenik vztrajno pripravil na bodočo karijero, ki se mu je obetala. Nekaj let po povratku v domovino je bil že imenovan za škofa. Načeloval je najprej škofiji v Spoleto, potem v Imoli, l. 1840, pa so mu podelili kardinalski klobuk. Bil je navidez liberalen mož in liberalci so marsikaj pričakovali od njega, posebno zaradi tega, ker je bilo znano, da ne odobrava ukrepov svojega prednika, papeža Gregorja XVI., ki je bil znan in zagrižen reakcionar. Po izvolitvi za papeža se je pokazal Pij IX. boljše od svojega prednika le toliko, da je izdal obširno amnestijo. Potem je začel izvajati razne reforme. Rimu, ki je bil tedaj cerkveno mesto, je dal novo mestno ustavo, cerkveni državi pa državno konstitucijo in marca meseca 1848. ji je celo podelil konstitucionalno ustavo ter deloma posveto ministrstvo. Medtem pa so nastale v državi zmešnjave. Radikalni krogi so se uprli — posledica tega je bila, da je moral Pij IX. pristati na izgon jezuitov iz Rima. Da, Pij IX. je moral celo sam bežati v Gaeto in se je mogel vrniti v Rim šele pod zaščito avstrijskih in francoskih bajonetov. Tu se začne njegova doba reakcije.

Pij IX. je oče mnogih dogem, med drugim dogme o Brezmadežnosti in o nezmotljivosti rimskega papeža. Vatikanski koncil, na katerem se je Strossmayer upal pobiti tezo o nezmotljivosti papeža, je delo Pija IX. Ščutil je seveda jezuita, zakaj bili so mu najtrdnjše in najzvestejša opora. Vendar ni mislil, da se bodo izcimile stvari, ki so prišle. Začelo se je gibanje, ki je napravo konec papeški državi. Pij je prokel posveto vladno in proglasil potrebnost posestev za obstoj katoliške cerkve; prošil je pomoči pri katoliških vladah Evrope — dosegel ni nič. Zato se je tem strastneje oprijel duhovnega orožja in je začel z njim napadati nasprotnike rimske cerkve. Dne 8. decembra 1864. je izšla enciklika, ki je proklela novodobno naziranje o veri in o meščanski družbi. V posebni listini je navedel 80 cerkvi nasprotnih točk in jih proglasil za zmotne, obenem pa se je postavil na čisto srednjeveško stališče, zahtevajoč, da se morata znanost in država pokoriti cerkvi. L. 1869. je dal pobudo za vatikanski koncil, na katerem je kljub odporu s strani nekaterih bistroumih cerkvenih knezov proglasil papeža za nezmotljivega. Vloga biskupa Strossmayerja na tem koncilu je zgodovinsko znana.

Ko so francoske čete dne 20. septembra 1870. zapustile Rim, se je Pij IX. zaprl v Vatikan. Zavrnil je garancije, ki mu jih je nudila italijanska vlada in je ob vsaki priložnosti napadal kabinet. Sprl se je tudi z Nemčijo, ker mu je prekrizala načrte glede jezuitov. S posebnim pismom nemškemu cesarju Viljemu I. je proglasil, da so bruski zakon iz l. 1875. neveljavni. Z velikanskim upom zmagal ni popustil niti za las od svojih nazorov ter je l. 1877. učakal svojo 50 letnico škofovanja.

Eno leto pozneje ga je pobrala smrt. Šel je v grob, ne da bi se mu izpolnile želje in načrti, za katere se je mučil dolga leta. Življenje jih ni priznalo, ker so se preživele.

Biološko pobijanje malarije

V boju proti močvirski mrzlici rabijo učenjaki raznotera sredstva. Naj navedem najnovejši pripomoček. To je ameriška ribica »gambuzija«, ki so jo s pomočjo Rdečega križa l. 1922. uvedli iz Zedinjenih držav v Španijo. Posebne zasluge ima pri tem dr. Máximo Sella. Italijanski raziskovalec glenovice jo je potlej prenesel v Italijo, najprej v ustja Tibere. V štirih poletjih se je ribica silno razmnožila, ker podnebje ji bolj ugaia nego v Uniji, tudi sovražnikov ima tu manj nego v prvotni domovini. Rockefellerjeva ustanova podpira borbo zoper malarijo; tako se je gambuzija prenesla še v Jugoslavijo (Dalmacija). Ribica žre ličinke moskitov: pokonča jih baje 80 do 90 odst.

Kit na plitvini

Na nabrežju Cornwallisa so domačini pred nekaj dnevi ujeli nepričakovan plen. Močan morski tok je zanesel med čeri na plitvino osem metrov dolgega kita, ki se je tako zasadil med skale, da se ni mogel več osvoboditi. Pošast se je znašla v tem večji nevarnosti, ker je začela voda kmalu upadati in so jo gledali ljudje. Ribiči so takoj vzdignili na noge prebivalce ribiške naselbine, ki so se oborožili s puškami in harpunami. Sosesa je šla z združenimi močmi nad kita in ga je pobila ter potegnila na suho.

Monostrska afera v Ženevi

Delegata Rumunije Comnene (zgoraj) in Češkoslovaške Veverka (spodaj) pri društvu narodov, ki sta skupno z zastopnikom Jugoslavije Fotičem izročila protestno noto zaradi tihotapstva orožja na Madžarsko.

Lov na muho

V pariškem Pasteurjevem zavodu so tri dni lovili muho in lova se je udeleževalo vse osebje. Stvar je takšna, da ne gre za navadno muho, temveč za nevarno kugonosno žuželko. Ki so jo bili poslali iz Afrike v Pariz, da jo tu preiščejo. Nekega jutra je muha izginila iz svoje žičaste ograje. Ves zavod je bil pokonci, vendar niso javnosti ničesar sporočili dokler je niso zopet našli, da bi ljudi ne prestrašili. Zdaj je nenavadna žuželka že zopet na varnem.

Žalostne posledice vesele nedelje

V nedeljo so se odigrali pred stražnico in okrajnim sodiščem v Knittelfeldu razburilivi dogodki, ki so izzvali po mestu in tudi v okolici veliko senzacijo. Iz običajnega gostilniškega pretepa je polagoma prišlo tako daleč, da je množica pričela oblegati poslopje okrajnega sodišča, kjer je orožništvo zaprlo par razgrajev.

V neki gostilni so popivali trije bratci in neka ženska. Med dvema prijateljskima je prišlo do prekanja in končno tudi do dejanskega obračunavanja s stoli. Gostilničarka je prosila slučajno navzočega orožnika za intervencijo, kar pa razgrajevam ni bilo po godu. Poklicati je bilo treba še dva orožnika, tako da se je vršil boj med tremi orožniki in štirimi vinskiimi bratci. Po trdovratnem odporu se je posrečilo družbo aretirati in zapreti. V zaporu je eden izmed aretiranih razbil več šip in si pri tem porezal žile na rokah, tako da je bil kmalu ves v krvi. Ko ga je množica, ki se je zbrala pred stražnico, opazila, je pričela burno protestirati. Zdelo se je, da bo stražnico naskočila. Orožniki so medtem prenesli aretirane razgrajev v zapore okrajnega sodišča. Tudi tamkaj se je kmalu nato zbrala večstoglavna množica, ki je zahtevala, da je treba razgrajev izpustiti. Šele ko je stopila v akcijo vsa razpoložljiva žandarmerija, se je morala množica umakniti.

Smrt utemeljitelja elektronske teorije

V Amsterdamu je umrl fizik, profesor Anton Lorentz, ki je bil obenem predsednik komisije Društva narodov za povzdigo skupnosti mednarodnega intelektualnega dela. Lorentza smatrajo za predhodnika fizika Einsteina, očeta relativitetne teorije. Napisal je veliko število knjig, v katerih je obravnaval za sodobnost važna vprašanja, na primer problem kinetične plinske teorije in elektromagnetne svetlobne teorije. Z izsledki v elektromagnetni stroki je postal utemeljitelj teorije o elektronih. Na to pot ga je napeljala zlasti delovanje z Zeemannom. Z njim si je Lorentz l. 1902. tudi razdelil Noblovo nagrado za fiziko.

Kralj in kraljica — kmet in delavec

Boljševiška politika v šahu. Boljševki so tako temeljito reformirali vse panoge življenja, da stoji marsikje stvari na glavi. To pa jih ne žali, nasprotno, celo streže njihovim instinktom. Njihove reforme niso poštedile niti šaha.

Na šahovnici sta dobila drugi imeni predvsem kralj in kraljica. Prvega so boljševiki prekrstili v kmeta, drugega v delavca. Iz konja so napravili sovjetskega konjenika, iz tekača pa ruskega mornarja. Figure, ki so izpostavljene ostrim napadom in često izginejo z deske, pa so dobile politična imena nasprotnikov boljševizma. Imenujejo se: Polcaré, Mussolini, Chamberlain.

Ledene gore

Po strahotni nezgodi parnika Titania (1912.) si je Amerika silno prizadevala, kako bi povečala varnost plovbe po opasnih pasovih severnega Atlantika. Osnovala je mednarodne patrolje, ki križarijo ter obveščajo parnike o »icebergih«. Kanada je zasledovala navzočnost plavajočih ledenikov na novo površinske topline vod. Uspehi niso posebno imenitni. Tretji način je z obbojnimi glasovi. Slaboten odmev od močne ledene grmade se da zaznati na 2 km. Led namreč nič kaj odlično ne odbija. Krepak je se doseže z aparati na 200 m, t. j. ko je malone že prepozno. Razen tega se mora upoštevati še to, da se glasovi odbijajo še iz dna. Zadeva je potemtakem še nerešena in učenjaki si še naprej razbijajo glave, kako bi preprečili ledeno nevarnost.

K smrti maršala Haiga

Grofica Haigova, soproga umrlega vojskovodje, maršala Haiga, od l. 1905. Prej je bila častna dama angl. kraljice Viktorije.

Sinček maršala Haiga, glavni dedič po pokojniku. Star je šele deset let in je nosil do očetove smrti naslov vikonta Davicka. Sedaj je postal grof Bemersyde.

Kaj vem? — Koliko znam?

Odgovor na vprašanja serije 9.

1. Nauk o grbih.
2. V vprašanju je bila tikovna pomoč; moralo bi biti snob. — Oagovor: giza; hm, ki hoče veljati za imenitnega. (Beseda je brzčas skrajšana iz latinščine: sine nobilitate — brez plemstva, ki so jo v 18. stoletju angleške univerze rabile za to, da so se ločili plemiški študentje od meščanskih.)
3. Bacil, ki ga prenašajo moskiti.
4. Okrog 50 grmov.
5. Juridična oseba, ki ima le omejeno pravico za razpolaganje s svojim premoženjem; zlasti se s tem pojmom označuje cerkev.
6. Kit je sesalec in ne leže jajec.
7. Na Siciliji.
8. Teža blaga z zabojem; teža blaga; teža zaboja.
9. D. F. E. Auber (1784—1871).
10. Teheran.
11. Dve.
12. 1.393 kg.
13. 10 odstotkov.
14. Telemah.
15. Mildred Harrisova in Lita Grayeva.
16. Krščanska verska sekta v Zedinjenih državah, ki dovoljuje mnogoženstvo (ustanovil jo je Joseph Smith l. 1830).
17. Bronstein.
18. Po Antoinu de la Mothe Cadillacu (1657—1730), ki je ustanovil znano milijonsko ameriško mesto Detroit.
19. Moderni francoski arhitekt.
20. Miguel Cervantes de Saavedra (1547—1616).
21. Francoski napis »Honnay soit qui mal y pense« (»Lopov, kdor pri tem kaj slabega misli«). Red je ustanovil sredi XIV. stoletja kralj Edvard III., njegov napis pa razlaga pripovedka takole: Na nekem plesu, ki se ga je kralj udeležil s svojo ljubico grofico Salisburyjevo, je leteje nenadoma zdrknila na tla modra podveznica. Kralj jo je hitro hotel pobrati, v naglici pa je porabil za krilo grofice, ki jo je tako izpostavil splošnemu zasmehu. Da reši mučno situacijo, je kralj smeji vzdiknil: »Honnay soit qui mal y pense!« In v spomin na ta pripetljaj je potem ustanovil tako zvani red hlačne podveze.
22. Rolls Royce (in ne, kakor je bilo pogrešno tiskano, Rayce) je avtomobilska znamka. Ima šest cilindrov.
23. Quod erat demonstrandum (lat.) = kar je bilo treba dokazati.
24. Priklonil se je in je rekel: »I'm Charles Lindbergh« (Jaz sem Charles Lindbergh).
25. Sara Bernhardtova (1844—1923).

Odhod naših tekmovalcev na zimsko olimpijado

Po poslovnem večeru v »Ljubljanskem dvoru« so snoči naši smučarji in drsalci skupno odpotovali na olimpijske tekme v St. Moritzu

Snoči so z monakovskim brzovlakom odpotovali naši smučarji in drsalci v St. Moritz, kjer se prične 11. t. m. zimska olimpijada. JZSS jim je pred odhodom priredil v »Ljubljanskem dvoru« poslovnih večer, na katerem so tekmovalci položili tudi svečano olimpijsko objambo kot zastopniki našega zimskega športa na največji zimskosportni prireditvi sveta.

Poslovnemu večeru so prisostvovali tudi naši javni faktorji: ljubljanski župan dr. Puc, zastopnik velikega župana načelnik dr. Marn, zastopnik vojaških oblasti podpolkovnik Ožegović in Korals in podpolkovnik Adamovič. Svoje sportne tovariše, ki bodo zastopali našo državno trobovno na zimski olimpijadi kot naši najboljši zimski sportniki, so pozdravili tudi predstavniki drugih sportnih organizacij: g. polkovnik Bleiwels za LSK, g. konzul Dular, predsednik Ilirije, g. ravnatelj Praprotnik in dr. Ciril Pavlin kot zastopnika Avtokluba, g. Beteto za LNP in g. Gorjanc za Koturski savez SHS. Poleg funkcionarjev JZSS je bil navzoč tudi zastopnik olimpijskega odbora dr. Franc Zupan, ki spremlja tekmovalce tudi v St. Moritzu.

Pred uradno otvoritvijo sestanka se je razvil med prisotnimi živahen razgovor, ki se je seveda vrtil predvsem okrog izsledov naših olimpijcev.

»Razpoloženje v naših vrstah«, izjavila m. Janko Janša, brat jugoslovenskega smučarskega prvaka Joška Janše, »je izborna. Hočemo pokazati naši in tuji javnosti, da smo v smučarskem športu lepo napredovali, in to je glavno. Po mojem mnenju imamo na 50 km lepše izglede, kakor v tekmovalstvu na 18 km. Na kratke proge igra pač tehnična izvežbanost še mnogo večjo vlogo kakor na daljše proge. Trening pod vodstvom priljubljenega trenerja inž. Hanssena nam je prinesel velike koristi, toda čas je bil za sistematični trening pač prekratek, da bi mogli doseči tehnično popolnost. Vendar upam, da bomo dosegli formo Poljakov Francoze upamo prekositi.«

»Docela se pridružujem mnenju inž. Janše glede izsledov na 50 in 18 km.« izjavila mlina Norvežan inž. Hanssen. »Vaši smučarji so izvršteni materialni, vztrajni in robustni dečki ki bodo že sedaj vsaj na dolgih progah gotovo častno odrezali. Zadovoljen sem z uspehi svojega treniranja in z mirnim srecem spremljam klub velikanski konkurenci jugoslovensko olimpijsko vrsto v St. Moritz, s katero se tudi vrnem zopet v Slovenijo.«

Na vprašanje glede organizacije ekspedicije se oglašajo mesto rekonvalescentnega predsednika JZSS dr. Souvana poslevoedčiji podpredsednik univ. prof. dr. Jesenko. »V tem oziru«, pravi smučarski veteran, »vas lahko zagotovim, da je ekspedicija temeljito pripravljena. Zasluga za to gre v prvi vrsti našim sportnikom samim, tekmovalcem in drugim. Od posameznikov pa moram omeniti trud tajnika JZSS g. Gorca. Posebna zahvala gre našim podpornikom, predvsem oblastnemu odboru, mestu Ljubljani in g. velikemu županu, ki so s svojimi podporami dokazali, da znajo ceniti vrednost športa za naš narod.«

Pri uradni otvoritvi sestanka je univ. prof. dr. Jesenko pozdravil vse navzoče in predložil tekmovalcem težko nalogo, ki jih čaka, ker se šport po vsem svetu smatra kot merilo kulture vsakega naroda. Nato so tekmovalci položili v roke zastopnika olimpijskega odbora dr. Fr. Zupana sledečo svečano zaoblubo:

»Navzoči olimpijski tekmovalci izjavljamo s svojo častno besedo, da se bomo v času našega bivanja v Švici popolnoma podvrgli po savezu zahtevani disciplini glede bivanja in priprave za tekme ter da se bomo ravnali po posebnih navodilih, izdanih v ta namen. — Zavedamo se, da smo predstavniki naše države na olimpijadi, kjer bomo pred strogo svetovno javnostjo skrbno čuvali, da z ničemer ne bomo kvarili ugleda naše delegacije. Potrudili se bomo, da storimo vse, da dosežemo čim častnejše uspehe za naš barve.«

Načelnik dr. Marn je v imenu velikega župana želel našim tekmovalcem najboljšo uspehe ter obrazložil pomen naše udeležbe na zimski olimpijadi s tujsko-prometnega stališča. Nastop v St. Moritzu bo tudi velika propaganda za našo lepo pokrajino.

V temperamentnem govoru je župan dr. Puc bodril tekmovalce ter jim predložil uspehe, ki so jih dosegli na olimpijadi naši Sokoli — prvi telovadci sveta. Naše sportno gibanje je mlado. Zaradi tega seveda ne smemo pričakovati, da bodo naši med prvimi. Toda oni bodo med onimi, ki napredujejo in v tem bo mednarodna javnost videla, da smo resno stremeli narod. Častnega nastopa naših sportnikov v hudi

bojih se bo radovala prestolnica Ljubljana in vsa država.

Polkovnik Adamovič je opozoril tekmovalce na ono vztrajnost, ki jo je pokazala naša vojska za časa velikega tekmovalja narodov v svetovni vojni. Ta vztrajnost je dvignila naš narod na visoko stopnjo, ki jo bodo gotovo znali varovati tudi naši sportniki.

V imenu LNP se je pridružil želam predgovornikov g. Betetto.

Čas odhoda se je bližal. Skoro vsi prisotni so tekmovalce spremlili na kolodvor, kjer jih je čakalo veliko število sportnikov, da jim stisnejo pred težko borbo prilateljsko v roke. Ko je monakovski brzovlak odsohital, so viharili klici »Živijo!« in »Smuk!« dokazali, da bomo z vročimi željami pričakovali poročila iz Švice.

Kakor smo že poročali, tvorijo našo smučarsko vrsto sledeči tekmovalci: Stane Bervar, inž. Janko Janša državni prvak Joško Janša, Peter Klofutar in dr. Stanko Kmet. Spremljajo jih zastopnik olimpijskega odbora dr. Franc Zupan, tehnični referent A. Gnidovec in dr. Fran Pavlin ter trener inž. Hanssen. Drsalstvo vrsto tvorijo ga. Kadrnika ki je tudi prisostvovala poslovnemu večeru, ter g. inž. Stanko Bloudek in Viktor Vodišek. Vsi tekmovalci potujejo skupno preko Jesenice, Beljaka, Inomosta in Buchsa v St. Moritz, kamor dosepejo danes ob sedmih zvečer. V St. Moritzu bodo nastanjeni v hotelu Angerer.

Sportni drobci

Službeno iz LNP. Klubi mariborskega okrožja LNP-a se ponovno opozarjajo na redni sezonski občni zbor, ki se vrši v sredo 8. t. m. ob 20. uri v hotelu »pri Zamorcu« v Mariboru; dnevni red: 1. Volitev medklubskega odbora za pomladansko sezono, 2. slučajnosti. Seja poslovnega odbora LNP-a se vrši v sredo, 8. t. m. ob 20. v kavarni »Evropa«. — Tajnik II.

SK Jadran. Danes ob 20. uri seja upr. odbora v Narodni kavarni. Prosim točne in polnoštevilne udeležbe. — Predsednik.

ZSK Hermes. Seja u. o. se vrši danes ob 19.30 pri Kmetu. Vabim vse gospode veselilnega odbora in zaupnike, da se za nesljivo udeležijo seje. — Tajnik.

ASK Primorje. Seja centralnega odbora danes ob 20.30 v klubskem tajnistvu. — Tajnik I.

SK Ilirija (nogom. sekcija). Trening v Kolizeju se vrši ob torkih in petkih za skupino I., ob sredah in sobotah za skupino II. vselej ob 18. uri. Vsak igralec, zlasti pa igralci skupine I. morajo absolvirati najmanj dva treninga v tednu. — V četrtek, 10. t. m. ob 18.15 uri običajni sestanek v klubski sobi v kavarni »Evropa«. — Načelnik.

ASK Primorje (veselilni odsek). Danes, v torek ob 18. sešatek naslednjih gospodov v damskem salonu kavarne Emona: Perovič, Petkovič, Gerbec, Vrhovnik, Božič, Sketelj, Moro, Juntos, Štrekelj I. in II., Cebohin, Koren, Čuk, Zorja, Šramel, Anžlovar, Mordjen, Camernik, Erman A., Volčič, Rovani, Letnar, Ludvik G. in F., Samcin G., Cimperman, Vidic, Petkovič, ing. Kuliš, Kraighelj, Buljevič. — Načelnik.

Klub slovenskih kolesarjev Celje sklicuje svoj redni občni zbor za dne 9. t. m. ob 8. zvečer v hotelu »Balkan«. Ako občni zbor ob navedeni uri ne bi bil sklepčen, se skliče pol ure pozneje nov občni zbor, ki je sklepčen pri vsakem številu navzočih članov. Vabljeni so vsi redni in podporni člani, kakor tudi nečlani, ki nameravajo pristopiti k klubu. — Odbor.

Konec konnersreuthskih čudežev

V Konnersreuthu se dogaja čudež, o katerem pobožni listi nič več ne poročajo. Terezija Neumannova je prenehala potiti ob petkih krvavi pot in tudi vizije se ji na ta dan ne pojavljajo več. Zdaj je že čisto sveža in zdrava. A po magi svojim staršem pri hišnih opravilih. Tu pa tam ima kakšno »videnje« ali kakšno ekstazijo. Tako je zadnjič »videla«, kako je odšla duša pred kratkim umrlega dekleta iz Konnersreutha v vice, odkoder pa se bo po Terezijinem sporočilu kmalu odpravila v nebesa. Navzlic takšnemu sporočilu pa so ljudje nad Neumannovo že zelo razočarani.

PRIDE! ŽENA IZ VELEMESTA ...
Margaret Livingston,
ki je razdrla družinsko srečo in
tihi, mirni dom
moža ... **GEORG O' BRIEN** in
žene ... **JANET GAYNOR**

v prekrasni noveli H. Sudermanna, v najboljšem svetovnem vefilmu

'OB ZORI'

(Sonnenaufgang — Sunrise)

pride v

ELITNI KINO MATICA

Naročila in vse dopise, lističe in malih oglasi, je poslati na Oglasni oddelek Jutra, Ljubljana, Prešernova 4. Tel. št. 2492

Mali oglasi, ki služijo v poročevalne in oglasne namene, so na strani 5. Najmanjši znesek 50 par. Največji znesek 500 par. Prihodnina za 5 dni 50 par. Prihodnina za 10 dni 100 par. Prihodnina za 15 dni 150 par. Prihodnina za 20 dni 200 par. Prihodnina za 25 dni 250 par. Prihodnina za 30 dni 300 par. Prihodnina za 35 dni 350 par. Prihodnina za 40 dni 400 par. Prihodnina za 45 dni 450 par. Prihodnina za 50 dni 500 par. Prihodnina za 55 dni 550 par. Prihodnina za 60 dni 600 par. Prihodnina za 65 dni 650 par. Prihodnina za 70 dni 700 par. Prihodnina za 75 dni 750 par. Prihodnina za 80 dni 800 par. Prihodnina za 85 dni 850 par. Prihodnina za 90 dni 900 par. Prihodnina za 95 dni 950 par. Prihodnina za 100 dni 1000 par.

Mali oglasi

Uje pristojbina je uparila list obremenjen s karčim, saj se oglasi ne poročajo. Če kome račun pošte krajevno ljubljana, št. 1852

Iskalci, dopisovalci in oglasni trgovci, ki želijo objaviti svoje oglase, naj jih pošljejo na Oglasni oddelek Jutra, Ljubljana, Prešernova 4. Tel. št. 2492

Obiti

Gornjih delov
izdelovanje ter popravila vseh vrst čevljev sprejema M. Peternel, Sv. Petra c. št. 6. 3979

Službo dobi

Šoferja-mehanika
sprejemam s 1. marcem k osebnemu avtu. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 3884

Oskrbnika (šafarja)
za nadzorovanje vinogradov, dobrega strokovnjaka z vsaj petletno prakso takoj sprejemam na stalno službo. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 3875

Krepkega vajenca
starega od 16 let dalje, sprejemam za kovaško obrt. Franc Krnjak, kovač. Sv. Jur ob kraj. žel. 3845

Strojnika
prevratnega sprejemam. Predpogoji: Vredna praksa na parni tlačni stroji, znanje brusilnice, listov ter pravilna uporaba. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 3797

Vrtnarja
in sadjarja — popolnoma vspešnega ter stroka, takoj sprejemam. Naslov v oglasni oddelek Jutra. 3784

Brivskega pomočnika
ki dobro striže bubi, takoj sprejemam. — Iztok tudi vajenca iz boljših hiš. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 3761

Pletiljo
popolnoma samostojno — sprejemam pod ugodnimi pogoji. Naslov v oglasni oddelek Jutra. 3741

Služničad
kuharice, sobarice, natakarice, ki imajo vsaj 3 letno izkušnjo, sprejemam. — Iztok tudi vajenca iz boljših hiš. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 3133

Krojaškega vajenca
ali vajenka sprejema Malia, dij. krojač v Ljubljani, Tržaška cesta 29. 4056

Uradnika (co)
pisarniškega, zanesljivega, ki je veziran tudi nekoliko v lesni stroki, sprejemam takoj. Vsa oskrba po želji v hiši. Ponudbe pod šifro 4044

Učenko
sprejema močnega trgovca. — Naslov v oglasni oddelek Jutra. 4041

Šivilja
sprejema učenka. Naslov v oglasni oddelek Jutra. 4042

Hlapca
za vsako delo, poštenega, treznega in zanesljivega, sprejemam. — Iztok tudi vajenca iz boljših hiš. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 4076

Potnika
dobrega, sprejema za razpajo glavnih Alostoj Bernik, Škofja Loka. 4076

Prikojevalca
za izdelovanje gornjih delov čevljev, dobrega delavca, sprejemam takoj. Iztok tudi vajenca iz boljših hiš. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 4033

Blagajničarko
sprejemam za svojo trgovino z železnino. — Iztok tudi vajenca iz boljših hiš. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 4034

Absolventa trg. šole
mladega, perfektnega v slovenskem in nemškem, ki bi pomagal tudi v trgovini z železnino, sprejemam. — Iztok tudi vajenca iz boljših hiš. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 4031

Pošteno dekle
ki zna kuhati, krub delati in moliti, sprejemam takoj na večje gospodinjstvo. — Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 4088

Trg. pomočnika
špansko, detajlno takoj sprejemam. — Iztok tudi vajenca iz boljših hiš. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 4108

Asistenta zastopnika
krajnega za Maribor, ki bi občasno obiskoval tuji Celje in Ljubljano, sprejemam takoj. — Iztok tudi vajenca iz boljših hiš. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 4000

Klavirista
sprejemam za obito in na delo. — Iztok tudi vajenca iz boljših hiš. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 4096

Dobro zaslužek
dobi vsakdo (moški in ženske), ki je pošten in hoče delati. Prihodnina 2 Din. — Iztok tudi vajenca iz boljših hiš. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 3867

Manufakturo
v komisiji želi soliden in dobro stoječ trgovec. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 3453

Izvirna šivilja
gre na dom. — Pisati na oglasni oddelek Jutra pod šifro 4011

3 dobre godce
sprejema za posne delo gostilna pri Naoku v Kranju. 4059

Neveste!
Vse vrste ročnih del, šivanje, rešitve itd. sprejemam. — Iztok tudi vajenca iz boljših hiš. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 4094

Postrežnica
želi zaposlitve za par ur tedensko. Naslov v oglasni oddelek Jutra. 4013

Silajna bodočnost
se nudi vsakemu s lahkim trdnim delom, brez posebnih predpisov, katero more obogatiti vsakogar. — Iztok tudi vajenca iz boljših hiš. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 4090

Posostranski zaslužek
nudi damam in gospodom — predvsem mlajšim — za mlajšo, znanje in delo. — Iztok tudi vajenca iz boljših hiš. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 4069

Pouk
Jedlin'io
se temeljito in trajno odvadite. Najboljše priznanje in referenca. Prijava na novi tečaj vsak dan od 2-3 v Ljubljani, Dunajska cesta 4. priti desno. Pavla Kováč specialista za govorno gimnastiko. 34

Za španščino
sprejemam instruktorja. — Iztok tudi vajenca iz boljših hiš. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 4024

Strojniki
želi stalno službo v kakšni manjši tovarni ali pa večjem umetnem mišlu. — Je dobro izveščen vsake vrste strojev, popravil in montaže, električne naprave, kovaških, ključavničarskih in kleparskih del ima vsaj 10 let izkušnje. Naslov v oglasni oddelek Jutra pod šifro 3902

Trg. pomočnik
mlajši, dobro izveščen, z vsaj 3 letno izkušnjo, sprejemam. — Iztok tudi vajenca iz boljših hiš. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 3409

Uradnik
absolvent trg. šole z nekaj prakso v lesni industriji, več slovenskega, italijanskega in nemškega jezika, ter tudi drugih uradniških poslov, želi službo. — Pripravljen je sprejeti tudi kakršnokoli drugo primerno službo. Dokumenti na razpolago. Zahteva skromne. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 3915

Plačilna natakara
vajena restavracije in kavarne, želi službo v bližini Celja ali Maribora. Naslov v oglasni oddelek Jutra pod šifro 3935

Kontoristinja
zobnica, želi službo za takoj. Gre tudi kot blaginčarka. Člene ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 4082

Boljša dekle
za vse vrste takoj službo v hiši. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 4032

Kofarski pomočnik
želi s 1. marcem službo. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 4036

Postrežnica
ki govori nemško, želi za 3 ure dopolne Molinar. Este, Zelena jama št. 281. 4091

Natakara
z vsaj petletno prakso, sprejemam. — Iztok tudi vajenca iz boljših hiš. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 4090

Klavirista
sprejemam za obito in na delo. — Iztok tudi vajenca iz boljših hiš. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 4096

Trg. pomočnik
špansko, detajlno takoj sprejemam. — Iztok tudi vajenca iz boljših hiš. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 4108

Asistenta zastopnika
krajnega za Maribor, ki bi občasno obiskoval tuji Celje in Ljubljano, sprejemam takoj. — Iztok tudi vajenca iz boljših hiš. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 4000

Klavirista
sprejemam za obito in na delo. — Iztok tudi vajenca iz boljših hiš. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 4096

Trg. pomočnik
špansko, detajlno takoj sprejemam. — Iztok tudi vajenca iz boljših hiš. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 4108

Asistenta zastopnika
krajnega za Maribor, ki bi občasno obiskoval tuji Celje in Ljubljano, sprejemam takoj. — Iztok tudi vajenca iz boljših hiš. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 4000

Klavirista
sprejemam za obito in na delo. — Iztok tudi vajenca iz boljših hiš. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 4096

Trg. pomočnik
mlad, s čisto, bi rad pomagal službo takoj ali pozneje, najraje v mesto. — Člene ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 4108

Vdovec
posostranski in obrtnik v Mariboru, najboljši let, nezadovoljen, želi takojšnjo službo v vodo brez otrok, z nekaj premoženja. — Ponudbe s sliko in nalogo v Mariboru pod šifro 4101

Absolvent trgovske univerze
star 25 let, samec, s popolnim znanjem nemške, italijanske, francoske, srbohrvaške ter strojeve, želi službo korespondenta ali knjigovodje v katerikoli kraju Jugoslavije. Pismene ponudbe pod šifro 4091

Orožniška kuharica
želi premeniti službo s 1. ali 15. marcem k več ožnikom. Naslov v oglasni oddelek Jutra. 3933

Starejši vpokojence
samec, želi pristojno k. k. samici, starejši gospe ali vdovi brez otrok. — Iztok tudi vajenca iz boljših hiš. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 4027

Zagor
želi klerikalno službo. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 4068

Za oskrbnika
grem kamorkoli. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 4069

Mlad mož
oženjen, želi službo blizu. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 4067

Kontoristinja
zobnica, želi službo za takoj. Gre tudi kot blaginčarka. Člene ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 4082

Pošredovalnica
Mrak, Ljubljana, Sv. Petra cesta 8, nujno rabi hotel, ki so barabar, kuharico in slugo. 4043

Brivski pomočnik
odulder, več stritja, bubi, dobi pod dobri pogoji stalno službo pri J. Petko, vid. brivcu v Domžalah. — Iztok tudi vajenca iz boljših hiš. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 4068

Dekle
dobra računarka, močna, bi se šla učiti v trgovino z mešanim blagom, najraje kjer bi imela vse v hiši. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 4042

Službo natakara
ali hišne želim pri kakšni manjši družini. Naslov v oglasni oddelek Jutra pod šifro 4029

Brivski pomočnik
ki tudi dobro striže bubi, želi službo v kakem damskem salonu v Ljubljani ali kje drugje. Delal bi pod ugodnimi pogoji. Člene ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 4078

300 Din
dam omeniti, ki mi prekrbi službo prodajalke ali blaginčarke kje na Kranjskem. Člene ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 4036

Trg. sotrudnik
mešane, posebno pa manufakturne stroke, želi premeniti službo, boljši na delo ali v mesto. Člene ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 3920

Prodajalca
s daljšo prakso v španski galanteriji in mehanični trgovini, sprejemam. — Iztok tudi vajenca iz boljših hiš. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 4292

Wanderer
avtomobil triješen, s Baschevo zasvetiljavo, v bruhimom stanju takoj naprojam. — Trije avto avto. Ljubljana VII. Celovška cesta. 2271

Mail avto
malo rabljen in v dobrem stanju kupim. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 3973

Motorno kolo
s priklopi, angleške znamke, 5 HP. O. H. V. dobro ohranjeno, poceni naprojam. Naslov v oglasni oddelek Jutra. 4006

Ariel s prikolico
v izvrstnem stanju, radi nabave avtomobila ugodno. NA PRODAJ. Naslov pove Aloma Comp. pany, Ljubljana, Aleksandrova c. 2/1

Auto
Isotta Fraschini, najboljša evropska znamka stroja — isostodjen zaprt za rabljen prodaj. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 3927

Motor na bencin
4.5 HP, na vodu, s kompletno opremljenim rezanje drva, 3 kom. polne (Vollgummis), montirani na kolesih od znamke (Peri), prednji hladilnik tudi od Peri, s štiristopnim voz, naprojam. Poljska daja oglasni oddelek Jutra. 4007

Prodajalca
Veletrogovci!
Izgovor drigalo, okoli 300 kg teže, 1.60 x 1.10 velika (Fahrtaube), zelo poceni prodaj. Vprašanja na oglasni oddelek Jutra pod šifro 3946

Nov hotel
v lepem trgu s 6 orali, semlja, nove postelje, takoj prodaj. Dragotin Korosec v Smartnem ob Paki. 3844

Premog. drva, koks
in ogelje tudi truthe (litija) Dunajska cesta 46, poleg 16 Zakotnika (1. in 2. 3926

Radio aparat
moderni, jako ugodno na prodaj. Naslov v oglasni oddelek Jutra. 3430

Samovar
na petrolej in otroško posilico prodaj. Naslov pove oglasni oddelek Jutra. 4023

Nekaj mask
lepih in aktualnih, poceni. Tudi eno svileno črno-belo. Naslov v oglasni oddelek Jutra. 4006-a

Nov hotel
v lepem trgu s 6 orali, semlja, nove postelje, takoj prodaj. Dragotin Korosec v Smartnem ob Paki. 3844

Premog. drva, koks
in ogelje tudi truthe (litija) Dunajska cesta 46, poleg 16 Zakotnika (1. in 2. 3926

Radio aparat
moderni, jako ugodno na prodaj. Naslov v oglasni oddelek Jutra. 3430

Samovar
na petrolej in otroško posilico prodaj. Naslov pove oglasni oddelek Jutra. 4023

Nekaj mask
lepih in aktualnih, poceni. Tudi eno svileno črno-belo. Naslov v oglasni oddelek Jutra. 4006-a

Nov hotel
v lepem trgu s 6 orali, semlja, nove postelje, takoj prodaj. Dragotin Korosec v Smartnem ob Paki. 3844

Premog. drva, koks
in ogelje tudi truthe (litija) Dunajska cesta 46, poleg 16 Zakotnika (1. in 2. 3926

Radio aparat
moderni, jako ugodno na prodaj. Naslov v oglasni oddelek Jutra. 3430

Samovar
na petrolej in otroško posilico prodaj. Naslov pove oglasni oddelek Jutra. 4023

Nekaj mask
lepih in aktualnih, poceni. Tudi eno svileno črno-belo. Naslov v oglasni oddelek Jutra. 4006-a

Nov hotel
v lepem trgu s 6 orali, semlja, nove postelje, takoj prodaj. Dragotin Korosec v Smartnem ob Paki. 3844

Premog. drva, koks
in ogelje tudi truthe (litija) Dunajska cesta 46, poleg 16 Zakotnika (1. in 2. 3926

Radio aparat
moderni, jako ugodno na prodaj. Naslov v oglasni oddelek Jutra. 3430

Samovar
na petrolej in otroško posilico prodaj. Naslov pove oglasni oddelek Jutra. 4023

Nekaj mask
lepih in aktualnih, poceni. Tudi eno svileno črno-belo. Naslov v oglasni oddelek Jutra. 4006-a

Nov hotel
v lepem trgu s 6 orali, semlja, nove postelje, takoj prodaj. Dragotin Korosec v Smartnem ob Paki. 3844

Premog. drva, koks
in ogelje tudi truthe (litija) Dunajska cesta 46, poleg 16 Zakotnika (1. in 2. 3926

Radio aparat
moderni, jako ugodno na prodaj. Naslov v oglasni oddelek Jutra. 3430

Najboljši koks
Oebin, Wolfova ulica 1/111

Šivalni stroj
dobro ohranjen in posteljo s šivalno na vzmetih ter nočno omarico prodaj v Krojaški ulici št. 5/111

Stavbeniki
arhitekti!
Drigalo za jedila, novo, popolnoma kompletno, poceni prodaj. Vprašanja na oglasni oddelek Jutra pod šifro 3947

Nogavice
najceneje in najprejonejše udi M. Gostinjar — Sv. Petra cesta 33. 917

Drva
hrastova, parketne odpadke, od tega ter mehka drva po nizki ceni dostavljam na dom. Iztok tudi vajenca iz boljših hiš. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro 3946

Motvoz
špagi, kipe, najceneje direktno v tovarni Mehanika vrvarna Šinkovec Grosuplje. 261

Radio aparat
moderni, jako ugodno na prodaj. Naslov v oglasni oddelek Jutra. 3430

Samovar
na petrolej in otroško posilico prodaj. Naslov pove oglasni oddelek Jutra. 4023

Nekaj mask
lepih in aktualnih, poceni. Tudi eno svileno črno-belo. Naslov v oglasni oddelek Jutra. 4006-a

Nov hotel
v lepem trgu s 6 orali, semlja, nove postelje, takoj prodaj. Dragotin Korosec v Smartnem ob Paki. 3844

Premog. drva, koks
in ogelje tudi truthe (litija) Dunajska cesta 46, poleg 16 Zakotnika (1. in 2. 3926

Radio aparat
moderni, jako ugodno na prodaj. Naslov v oglasni oddelek Jutra. 3430

Samovar
na petrolej in otroško posilico prodaj. Naslov pove oglasni oddelek Jutra. 4023

Nekaj mask
lepih in aktualnih, poceni. Tudi eno svileno črno-belo. Naslov v oglasni oddelek Jutra. 4006-a

Nov hotel
v lepem trgu s 6 orali, semlja, nove postelje, takoj prodaj. Dragotin Korosec v Smartnem ob Paki. 3844

Premog. drva, koks
in ogelje tudi truthe (litija) Dunajska cesta 46, poleg 16 Zakotnika (1. in 2. 3926

Radio aparat
moderni, jako ugodno na prodaj. Naslov v oglasni oddelek Jutra. 3430

Samovar
na petrolej in otroško posilico prodaj. Naslov pove oglasni oddelek Jutra. 4023

Nekaj mask
lepih in aktualnih, poceni. Tudi eno svileno črno-belo. Naslov v oglasni oddelek Jutra. 4006-a

Nov hotel
v lepem trgu s 6 orali, semlja, nove postelje, takoj prodaj. Dragotin Korosec v Smartnem ob Paki. 3844

Premog. drva, koks
in ogelje tudi truthe (litija) Dunajska cesta 46, poleg 16 Zakotnika (1. in 2. 3926

Radio aparat
moderni, jako ugodno na prodaj. Naslov v oglasni oddelek Jutra. 3430

Samovar
na petrolej in otroško posilico prodaj. Naslov pove oglasni oddelek Jutra. 4023

Nekaj mask
lepih in aktualnih, poceni. Tudi eno svileno črno-belo. Naslov v oglasni oddelek Jutra. 4006-a

Nov hotel
v lepem trgu s 6 orali, semlja, nove postelje, takoj prodaj. Dragotin Korosec v Smartnem ob Paki. 3844

Premog. drva, koks
in ogelje tudi truthe (litija) Dunajska cesta 46, poleg 16 Zakotnika (1. in 2. 3926

Radio aparat
moderni, jako ugodno na prodaj. Naslov v oglasni oddelek Jutra. 3430

Stabilen motor
pripraven za obrtnika ali za žaganje drva, 5 k. s. in livarska pod za 100 kg vsebine, po nizki ceni naprojam na Tržaški cesti št. 4 (Vil-Glince). 1009

Starinsko opravo
iz XVI. stoletja, krasno, (Tabernaiklasten), starinsko

Zane Grey:

Železna cesta

Roman.

Med vožnjo na iztok je Slingerland vprašal Neala in Larryja, ali sta bila kedaj na kraju pokolja, kjer je bilo zakopano Hornovo zlato. A Neale je bil čisto pozabil na zaklad. Bržkone sta bila z Larryjem tudi v tisti dolini, ko sta se klatila po divjem holmovju in sta iskala Aličinih sledov. Slingerland je opravičeval svojo nedelavnost z istimi razlogi. In namenili so se, da dvignejo zlato iz skrivaščca, kakor hitro se raztegne proga do predgorja.

Trojica še ni bila dospela do prvega tabora, ko so z vlaka z gledali Indijance in bivole.

»Ta stvar mi nič kaj ne prija,« je rekel Slingerland. »Preje sem živel s Sjuzi v prijateljstvu. Zdal pa, odkar sem prišel v ravnino, da pobijam njihove bivole za belce, so mi postali nasprotniki, to vem. Od nekdanj sem trdil, da so bivoli last rdečkožcev. Nikoli ne bi bil storil tega, če ne bi bil izprevidel, da pomeni ta železnica konec bivola in konec Indijanca. Prisezem vama, da ne!«

Črna noč je že bila, ko se je vlak ustavil. Kako tih in teman je bil ta kraj v primeri z Bentonom! Neale je bil vesel, da je ušel iz pekla. Vpraševal se je le, ali bo mogel ukrotiti svoj nemir. Dvomil je sam o sebi in se otresal teh misli. Upal je, da družba obeh starih prijateljev in pričakovanje nove delavnosti izpremenita njegovo topo razpoloženje.

Neale in Larry sta prenočila v Slingerlandovem šotoru. Drugo jutro je nastavar že zgodaj pripravil konje; ker pa so se klatili po okolici Sjuzi, je trojica sklenila počakati delavskega vlaka, da v njegovi zaščiti krene na ravnino.

Vlak s svojimi nekaj vozovi in petdesetorico delavcev je naposled odinil; nastavar je s tovarišema jahal ob nasipu. Nekaj milj

49

od tabora je vlak obstal na kraju, kjer je grapavi svet čakal človeške roke, da ga poravnajo. V Nealu se je nehote dramilo nekdanje zanimanje, naj se je še tako upiral; toda njegova ljubezen do te železnice je bila enako brezupna kakor še marsikaj drugega v njegovem življenju.

Delavci so bili izbrani ljudje, sami vojniki, in med njimi veliko Ircev; preden so prišli za lopate in rovnice, so postavili puške v piramide.

»Vrag naj me vzame, če ni to moj stari prijatelj Neale!« je vzkliknil znan glas.

In — glej ga, tam je stal Casey s svojo staro črno pipo med zobmi, režeč se kakor nekdanje čase.

Nealov prvi radostni občutek ob pogledu na zastavičarja se je umaknil nejevoljni misli, da utegne srečati kakega starejšino ali tovariša. Čutil je, da bi ga zaboletelo v dno srca, če bi naletel na generala Lodgea ali na koga izmed inženjerjev, ki so mu obetali veliko bodočnost.

Shane in McDermott, ki sta bila tudi pri tej delavski skupini, sta pridrsala bliže.

»Oho,« je vzkliknil McDermott, »evo bojevitiga cowboya, ki je hotel pognati našemu Caseyju svinčenko v glavo!«

V teh kratkih trenutkih svidenja s starimi tovariši od zemljemerskega oddelka je dobil Neale otožen pogled v svoje lastno duševno stanje in jasnejšo sliko o teh ljudeh. Velika železnica je šla svojo pot, zrasla je bila in izpremenila vse. Šla je bila mimo njega. On ni igral nikake vloge več; obenem z mnogimi, mnogimi drugimi je bil zdručen nizdol. Krasni ogenj delavne vneme še ni bil ugasnil v njem, toda prestal je bil voditi njegova dejanja. Stal je na mestu in se ni ganil nikamor. A ti okorni Irči so se bili izpremenili. V marsikaterem pogledu so bili še vedno tista počasna, klepetava trojica kakor nekdanje dni, toda obenem so se jim poznali učinki truda, polnega dela, borbe, rasti pod vplivom duha, ki je oživil silni pokret — in uresničevanja tega, kar so bili zasnovali veliki možgani; ne, ti delavci niso bili več navadni ljudje.

Ni dolgo trajalo, da je Slingerland opazil prve bivole. Ko se je bil skrbno ogledal po valovitem ozemlju, ali ne prežijo kje Indijanci, je odinil z Nealom, Larryjem in še dvema, nekim Brushem in Ircom Patom, ki sta imela nalogo, da odereta ustreljene bivole in nalozita meso na vagone, ki pridejo čez nekaj časa za njimi.

Slingerland se je bližal bivolom, ne da bi jih znatno vznemiril, dokler se ni splašilo nekaj majhnih rdečih teličkov na kraju črede. Tedaj se je vsa čreda okorno spustila v dir, zavijaje se v ogromen oblak prahu. Njen topot se je kakor grom razlil po ravnini.

»Jahajte,« je kriknil Slingerland.

Pogled na Larryja, ki je bil popustil svojemu konju vajeti, ni zanimal Neala nič manj od vsega ostalega; z golo roko je tolkel bivole po stegnih, preden sta jih Slingerland in Neale dohitela na streljaj.

Ko je nastavar prvič ustrelil, se je spustila vsa čreda v divji beg. Zdal je bilo treba brzo jahati, ostati z bivoli vstric, izbirati ravnejši svet in poslušati Slingerlandova povelja. Neale je zdrevil v najgostejši metež valečega se prahu in bučnega hrupa. Lov je razbrzdaval v njegovi duši divjo slast, ki je vsaj nekoliko omamljala neprestano sklenje toge. Ogromna čreda se je razlivala pred njim kakor mrgolenje skakajočih valov. Veter mu je žvižgal okoli ušes, prah ga je dušil, škropeči pesek ga je bodel v obraz in krepi, enakomerni dir njegovega konja ga je navdajal z vedrim, mirnim občutjem.

A zdajci se mu je zazdelo, da je videl nastavarja, kako je v gostem prahu šinil mimo njega. Sunkoma je okrenil konja. Larry je priletel proti njemu kakor pobesnel in Slingerlandov konj je v zleknenem diru plovil v stran od črede. Nastavar je mahal z rokami. Neale je izpodbodel svoje kljuse. Videti je bilo, da nekaj ni v redu. Larryjev obraz je blisnil v solncu. Okrenil je konja in je ubral tisto smer kakor Neale; nato je iztegnil roko in pokazal s prstom.

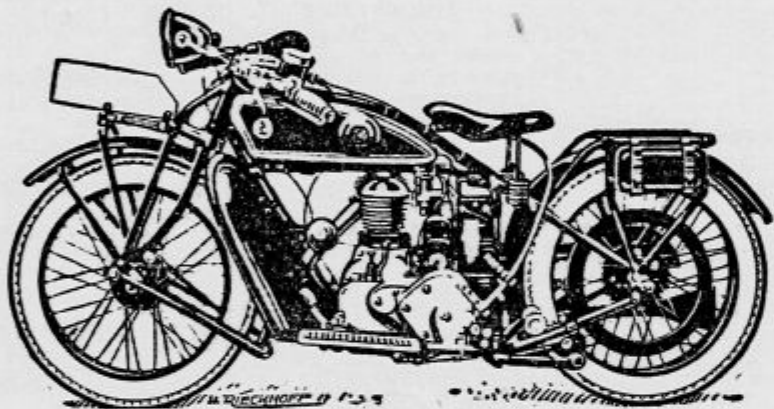
Neala je izpreletelo. Nekaj sto metrov za njima se je v divji skok bližala tolpa Sjuzov, zavita v oblake prahu. Očividno so prežali nedaleč od pasočih se bivolov.

D-KOLO

je najbolj naporov zmožno turno kolo in najpripravnije motorno kolo za naše cestne razmere.

Dokaz: Daleka vožnja Berlin — Beograd — Carigrad — Damask — Kairo — Rim — Pariz — Berlin ob obtežitvi 700 kg in samo 500 ccm.

Prednosti: dvojni cevni okvir, blokovni motor, najbolj stabilna konstrukcija, torej največja zanesljivost, dolgo trajanje kolesa, kar najbolj preprosta strežba, izvrstno gorsko vozilo.

Tvorniški pooblaščenec za SHS

Arno Schurr, Beograd,
Karadjorjeva 79a, ulaz 2

Išče se seriozni okrožni zastopnik

Vlahov ELIXIR

ki krepí in
zdravi želodec,
je edino

R. Vlahov

odlikovan na vseh svetovnih izložbah

Ime VLAHOV z našo etiketo je zaščiteno po vseh državah sveta.

— Čuvajte se ponarejanj! —
Tvornica ustanovljena leta 1861.

RUDARSKO GLAVARSTVO V LJUBLJANI

Knafljeva ulica 9/L.

išče s 1. majem 1928 5—7 sob (po velikosti za uradne prostore.

Potrtega srca in v najgloblji žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je preminula naša preljubljena mati, stara mati, sestra, tašča, teta, 80-letna

Marija Rotar

posestnica

dne 6. februarja 1928.
Pogreb nepozabljen bo v torek, dne 7. februarja ob 14. uri iz hiše žalosti v Ljubljani, Malgajeva ulica 13. Blago pokojnico priporočamo v blag spomin.

Žalujoča rodbina in sorodniki.

Mestni pogrebni zavod.

Žalostnim srcem sporočam, da je moja srčno ljubljena žena, oz. sestra in nečakinja, gospa

Marija Pirnat

dne 4. t. m. po težkem trpljenju, previdena s tolažili svete vere mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v torek, dne 7. februarja 1928 ob pol 4. uri popoldne iz drž. bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

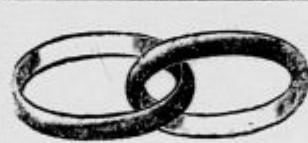
Ljubljana-Višnjagora, 6. II. 1928.

Jože Pirnat, soprog.

Sijajna investicija!

Sušak je danes najjačje trgovsko središče na Jadranu, kjer primanjkuje prostora za tužce, posebno za časa kopališke sezi.

Lastnik trnadstropne hiše v sredini mesta želi isto spremeniti v hotel z okoli 50 sobami, odnosno 80 posteljami. Ker ni sam vešč v hotelirskem poslu, želi strokovnjaka - kompanjona, ki bi eventualno mogel da postane solastnik zgradbe in to omejenim iznosom. Ista hiša ima ugodnost posojila Državne hipotekarne banke za amortiziranimi obrestmi od 10%. Po potrebi bi se lahko v obsežnem dvorišču otvoril kino, katerega Sušak še nima. — Interesenti naj se obrnejo na oglasni oddelek »Jutra«.

F. ČUDEN LJUBLJANA
Prešernova 1

Steznike, trebušne pasove

kombinirane steznike najnovejše oblike elastične in drugo priporoča najceneje

ATELJE A. HUTTER,
Dunajska 6/II.

Sodna dražba

raznega špecerijskega in kolonialnega blaga, proda alniške oprave, pohištva, vozov, konjske opreme itd. na Rudniku pri Ljubljani št. 31 se ne vrš 9. februarja 1928, temveč

16. februarja 1928 ob pol 15. uri

na gori označenem kraju.

Izjava.

Na preklj v »Jutra« dne 4. 2. 1928 izjavljam podpisani sledeče: Ni res, da bi bil jaz do 4. 2. 1928 odpuščen, kakor ni res, da nebi imel pravico za inkaso pri g. bratu Josip Kordiš, izdelovatel Lux kemičnih izdelkov v Ljubljani. Res pa je, da sem imel od g. brata neomejeno pravico za inkaso do 4. 2. 1928, za kar imam dokazov več kot dovolj. Sicer pa bode to žalivko in mojo škodo uredilo sodišče.

Ljubljana, dne 6. februarja 1928.

Ivan Kordiš, trgovski potnik v Ljubljani.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

NAJCENEJE se
kupi v novi **DELIKATESI**
K. JARC „PRI TURISTU“
DUNAJSKA CESTA 7.

Industrijsko podjetje

išče za pisarno in obiskovanje odjemalcev praktičnega, agilnega in organizatorično se udeležujočega gospoda s trgovsko naobrazbo. — Starost ne pod 28 letom. — Reflektanti s tehničnim znanjem imajo prednost. — Reflektira se samo na serijozno prvo vrstno moč z lepim nastopom.

Ponudbe s curriculum vitae pod »Stalnost/90« na oglas. oddelek »Jutra«.

Naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da me je moja nadvse ljubljena in nenadomestljiva žena, gospa

Alojzija Pevec roj. Janković

danes, dne 5. februarja po kratkem in mučnem trpljenju, previdena s svetotajstvi za umirajoče v svoji najlepši starosti 29 let za vedno zapustila.

Pogreb blage pokojnice se bo vršil v torek, dne 7. februarja ob pol 4. uri pop. od doma žalosti, Mengeš 51, na farno pokopališče.

Mengeš, dne 5. februarja 1928.

Žalujoči soprog Joško Pevec in vsi ostali sorodniki.

Potrji globoke žalosti naznanjamo vsem prijateljem in znancem, da je umrl danes ob 16. uri po dolgi mukopolni bolezni v starosti 71 let nad vse ljubljani soprog, oziroma oče, stari oče, stric, gospod

Franc Gnezda

posetnik, trgovec in gostilničar.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v torek, dne 7. februarja ob 16. uri iz hiše žalosti na pokopališče.

Na Uncu, dne 5. februarja 1928.

Antonija Gnezda, soproga.

Tončka, Franc, Mimi in Janko, otroci in vse ostalo sorodstvo.